

**Instrukcja w sprawie zasad ewakuacji
ludności, zwierząt i mienia na wypadek
masowego zagrożenia**

Warszawa, czerwiec 2008r.

Wprowadzam do użytku w organach obrony cywilnej „Instrukcję w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek masowego zagrożenia”.

SZEF
OBRONY CYWILNEJ KRAJU

nadbryg. Wiesław Leśniakiewicz

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. Cel	4
3. Założenia ogólne	5
3.1 Rodzaje ewakuacji	5
4. Organizacja ewakuacji	7
4.1 Zarządzanie ewakuacji I i II stopnia	7
4.2 Zarządzanie ewakuacji III stopnia	8
5. Planowanie ewakuacji	8
5.1 Planowanie ewakuacji I i II stopnia	8
5.2 Planowanie ewakuacji III stopnia	10
6. Zasady opracowania planów ewakuacji (przyjęcia ludności)	12
7. Elementy składowe Planów Reagowania Kryzysowego	12
8. Elementy składowe Planów Obrony Cywilnej	14
9. Elementy organizacyjne ewakuacji ludności	16
10. Prowadzenie ewakuacji ludności	24
11. Charakterystyka ewakuacji zwierząt	25
11.1 Zasady ewakuacji zwierząt na wypadek szczególnych zagrożeń	26
11.2 Planowanie ewakuacji zwierząt	27
12. Zabezpieczenie logistyczne ewakuacji zwierząt	27
12.1 Wymagania dotyczące miejsc ewakuacji, transportu i przetrzymywania zwierząt	27
12.2 Warunki transportu żywych zwierząt oraz normy żywieniowo – bytowe	28
12.3 Grzebrowiska zwierząt – warunki weterynaryjne	28
13. Elementy organizacyjne procesu ewakuacji (przyjęcia) zwierząt	29
14. Charakterystyka ewakuacji unikalnej aparatury i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej	31
15. Ewidencja podczas ewakuacji	35
16. Sprawdzanie procedur ewakuacji	36

Załączniki

1. Wzór karty ewakuacji,
2. Karta ewidencji osób ewakuowanych
3. Karta ewidencji ewakuowanych grup osób
4. Karta ewidencji ewakuowanych zwierząt
5. Karta ewidencji ewakuowanego mienia
6. Karta ewidencji ewakuowanej unikalnej aparatury, urządzeń i dokumentacji naukowej

1. Wstęp

Ewakuacja jest jednym z podstawowych działań mających na celu ochronę życia i zdrowia ludzi, zwierząt oraz ratowanie mienia, w tym zabytków oraz ważnej dokumentacji, w przypadku wystąpienia wszelkiego rodzaju zagrożeń. Jej prowadzenie może mieć miejsce w różnych stadiach zdarzeń niebezpiecznych. W praktyce, najczęściej przeprowadza się ewakuację osób poszkodowanych lub bezpośrednio zagrożonych (także zagrożonego mienia) po wystąpieniu zdarzenia niebezpiecznego (np. pożaru, wybuchu lub innego miejscowego zagrożenia) w obiektach lub na terenach. Ewakuacja może mieć również charakter prewencyjny, tzn. być prowadzona z terenów i obiektów, w przypadku zbliżającego się zagrożenia, np. związanego z rozprzestrzenianiem się zaistniałych zdarzeń niebezpiecznych (powódź, katastrofa chemiczna itp.) lub groźbą prowadzenia działań militarnych, w przypadku zagrożeń wojennych.

Zadania w zakresie przygotowania i przeprowadzania ewakuacji oraz przedsięwzięć z nią związanych (np. zapewnienie warunków do przetrwania ewakuowanej ludności, zabezpieczenie ewakuowanego mienia), realizowane są przez wiele podmiotów, których kompetencje określone są w wielu aktach prawnych. W przypadku tego typu skomplikowanych i prowadzonych wielokierunkowo działań konieczna jest ich właściwa koordynacja.

Zakres niniejszych wytycznych nie obejmuje ewakuacji z obiektów, terenów, budynków w celu ratowania życia oraz zdrowia osób poszkodowanych lub znajdujących się w strefie bezpośredniego zagrożenia, ratowania życia zwierząt oraz mienia, w tym zabytków oraz ważnej dokumentacji – realizowanej w myśl zapisów m.in. rozporządzenia ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 121, poz. 1138) oraz innych przepisów.

Ponieważ ewakuacja tego rodzaju ma najczęściej związek z działaniami w strefie bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia, przeprowadzona zostanie przez siły i środki podmiotów ratowniczych dysponujących odpowiednim wyposażeniem ochronnym oraz wiedzą niezbędną do wykonywania działań we wspomnianej strefie.

2. Cel

Celem opracowania niniejszych wytycznych jest ujednoczenie przedsięwzięć koordynacyjnych podejmowanych przez zobowiązane podmioty, m.in. poprzez:

- scharakteryzowanie (zdefiniowanie) różnych rodzajów ewakuacji,
- wskazanie (zestawienie) podmiotów zobowiązanych do udziału w działaniach związanych z ewakuacją oraz ich zadań,
- wskazanie rodzajów działań, które powinny być zrealizowane w przedmiotowym zakresie,
- wskazanie mechanizmów, w ramach których powinna odbywać się koordynacja działań w zakresie przygotowania, prowadzenia oraz zabezpieczenia logistycznego ewakuacji.

Wydanie tego opracowania uzasadnione jest także zaistniałymi w międzyczasie zmianami m.in.: w charakterystyce zagrożeń, społecznymi oraz administracyjnymi. W tym kontekście należy wymienić przede wszystkim:

- reformę administracji publicznej wprowadzającą drugi szczebel samorządu terytorialnego (powiat),

- zmniejszenie ryzyka wystąpienia konfliktu zbrojnego, przy jednoczesnym wzroście zagrożenia terrorystycznego, powodującego wzrost ryzyka wystąpienia zagrożeń masowych o charakterze miejscowym,
- występowanie klęsk żywiołowych i katastrof technicznych powodujących konieczność prowadzenia ewakuacji dużych grup osób i mienia.

W związku z powyższym zaistniała potrzeba uwzględnienia wspomnianych okoliczności w planowanych procedurach ewakuacji.

Adresatami przedmiotowych założeń, wydanych przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju w związku z art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.) oraz na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz.U nr 96, poz. 850), są:

- organy administracji publicznej wszystkich szczebli, odpowiedzialne za ochronę ludności na administrowanym terenie,
- szefowie obrony cywilnej wszystkich szczebli,
- organizacje, podmioty, instytucje i osoby fizyczne, których udział w planowaniu, organizacji oraz przebiegu procesu ewakuacji jest wskazany.

3. Założenia ogólne

Ewakuacji podlegają wszyscy, którzy znajdują się w rejonie zagrożenia. Pierwszeństwo ewakuacji powinno objąć m.in.: dzieci, kobiety ciężarne, osoby niepełnosprawne, osoby przebywające w zakładach opiekuńczych, domach dziecka, szpitalach dla przewlekłe i nieuleczalnie chorych, podopiecznych opieki społecznej itp. Znajomość powyższych danych pozwoli na odpowiednie zaplanowanie środków transportu (zazwyczaj specjalistycznych) oraz przygotowanie odpowiednich miejsc czasowego pobytu.

Ewakuacji nie podlegają, w zależności od jej rodzaju:

- osoby wchodzące w skład organizacji ratowniczych, ochrony ludności i służb porządku publicznego,
- osoby niezbędne dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania życia lokalnej społeczności,
- osoby posiadające przydziały mobilizacyjne do sił zbrojnych lub formacji uzbrojonej nie wchodzącej w skład sił zbrojnych,
- funkcjonariusze ABW, Straży Granicznej, BOR, itp., są to formacje uzbrojone nie wchodzące w skład sił zbrojnych,
- osoby, które otrzymały przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostki przewidzianej do militaryzacji lub jednostki zmilitaryzowanej,
- osoby, które otrzymały przydział organizacyjno-mobilizacyjny do formacji obrony cywilnej,
- osoby niezbędne w danym rejonie, ze względu na realizację zadań przez siły zbrojne.

3.1. Rodzaje ewakuacji

Ewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności i transporcie mienia z rejonów, w których występują zagrożenia do miejsc bezpiecznych. Z uwagi na uwarunkowania związane z rodzajem niebezpieczeństwa możemy wyróżnić ewakuację I, II i III stopnia.

Ewakuacja I stopnia polega na niezwłocznym przemieszczeniu ludności (mienia) z rejonów, w których wystąpiło nieprzewidziane bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego do rejonów bezpiecznych. Realizuje się ją natychmiast po zaistnieniu zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia. Organizuje się ją na polecenie szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin. Ponadto może ją także zarządzić osoba kierująca akcją ratunkową na terenie objętym tą akcją. Kierujący akcją ratowniczą jest zobowiązany każdorazowo powiadomić właściwy organ obrony cywilnej o podjętej takiej decyzji, podając w szczególności:

- 1) rejon, teren, obiekty lub zespół budynków dla którego zarządził ewakuację,
- 2) rodzaj zagrożenia, który był czynnikiem determinującym ogłoszenie ewakuacji,
- 3) szacunkową liczbę ewakuowanych.

Ewakuację I stopnia można realizować w oparciu o dokumentację przygotowaną dla ewakuacji II stopnia.

Cechą charakterystyczną ewakuacji I stopnia jest sytuacja, w której dostępne na co dzień siły i środki są niewystarczające.

Ponieważ ewakuacja I stopnia dotyczy obszarów o zagrożeniu potencjalnym, do jej prowadzenia mogą być wykorzystywane podmioty realizujące zadania w zakresie ochrony ludności nie dysponujące specjalistycznym sprzętem ochronnym oraz wiedzą niezbędną do wykonywania działań w strefie bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia.

Ewakuacja II stopnia polega na uprzednio przygotowanym przemieszczeniu ludności (mienia) z rejonów przyległych do zakładów, obiektów hydrotechnicznych, ze stref zalewowych oraz rejonów przyległych do innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla ludności (mienia) w przypadku ich uszkodzenia lub awarii. Realizuje się ją w sytuacji wystąpienia symptomów takiego zagrożenia.

Ewakuacja III stopnia polega na uprzednio przygotowanym przemieszczeniu ludności (mienia), podczas podwyższania stanu gotowości obronnej państwa. Prowadzona jest w związku z zagrożeniami związanymi z zagrożeniem bezpieczeństwa państwa, kryzysem oraz wojną.

Przygotowanie ewakuacji związanej z czasem wojny obejmuje następujące jej warianty:

- organizację ewakuacji z rejonów (miejsc), które należy opuścić ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych,
- organizację ewakuacji ludności, która wyrazi chęć opuszczenia obszarów potencjalnie zagrożonych prowadzeniem działań militarnych.

W ramach ewakuacji I, II i III stopnia należy przewidzieć zarówno ewakuację zorganizowaną, jak i samoewakuację.

Samoewakuacja polega na przemieszczeniu się ludności z rejonów w których może wystąpić lub wystąpiło bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia do rejonów bezpiecznych, oparta przede wszystkim na posiadanych własnych możliwościach (transportowych, zakwaterowania, itd.).

Organizacja i przeprowadzenie ewakuacji związane z zagrożeniami czasu pokoju powinny być ujęte w planach reagowania kryzysowego, natomiast wynikające z zagrożeń czasu wojny powinny zostać ujęte w planach obrony cywilnej.

W związku z dynamicznym rozwojem motoryzacji, wiążącym się z posiadaniem własnych samochodów przez coraz większą liczbę rodzin (gospodarstw domowych), w procedurach ewakuacji I, II i III stopnia należy uwzględnić znaczącą rolę samoewakuacji – w większości przypadków ten rodzaj ewakuacji będzie elementem dominującym w procesie planowania i przeprowadzania ewakuacji. Może ona wystąpić jeszcze przed podjęciem decyzji o ewakuacji, jak również w czasie jej trwania.

W tym kontekście szczególna uwaga powinna zostać zwrócona na kwestie:

- oszacowania możliwej skali samoewakuacji,
- rozpoznania potencjalnych kierunków i rejonów samoewakuacji – w tym powiązania rodzinne, posiadanie działek rekreacyjnych, możliwość zakwaterowania (w wyznaczonych zasobach mieszkalnych – domy wczasowe, internaty, hotele, dokwaterowanie do rodzin zamieszkałych w rejonie rozmieszczenia),
- wyznaczenia dróg ewakuacji i kierowania ruchem,
- zapewnienie zaopatrzenia w paliwa oraz pomocy technicznej na trasach ewakuacji,
- zapewnienie zaopatrzenia w wodę, żywność i udzielanie pomocy medycznej.

Kierowanie przebiegiem samoewakuacji będzie się ograniczać do podawania zaleconych kierunków i rejonów (docelowych miejsc) dla ewakuowanych. Ten rodzaj ewakuacji charakteryzuje się słabą organizacją, niekontrolowanym przemieszczaniem się ludności, brakiem dokumentów itp.

Założeniem, które należy przyjąć przy rozmieszczaniu ludności, jest nie rozdzielanie rodzin.

Przemieszczanie ludności w drodze ewakuacji powinno odbywać się – jeżeli są takie warunki – w obrębie danej jednostki administracyjnej. Jeżeli zachodzi potrzeba rozlokowania ludności poza jej granicami, wymaga to porozumień i uzgodnień pomiędzy organami władzy tych jednostek administracyjnych. W drodze umów partnerskich sąsiadujące ze sobą jednostki samorządowe mogą uzgodnić dysponowanie wspólnymi systemami łączności, wyszkolonym personelem, specjalistycznym sprzętem itp.

Istotne znaczenie dla przebiegu ewakuacji ma partnerstwo publiczno-prywatne (sektor prywatny, organizacje pozarządowe i pomocowe) oraz współpraca z innymi organizacjami rządowymi. Ważnym elementem jest ochrona ochotników, którzy biorą udział w działaniach związanych z ewakuacją.

4. Organizacja ewakuacji

4.1. Zarządzanie ewakuacji I i II stopnia

W przypadku ewakuacji I i II stopnia decyzję o jej przeprowadzeniu, w zależności od rodzaju i skali zagrożenia podejmują:

- a. wójt (burmistrz, prezydent miasta) starosta, wojewoda z obszarów bezpośrednio zagrożonych.
- b. organy kierujące działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia (w czasie stanu klęski żywiołowej); w zależności od obszaru objętego klęską są to:
 - wójt (burmistrz, prezydent miasta) – jeżeli stan wprowadzono tylko na obszarze gminy,
 - starosta – jeżeli stan wprowadzono na obszarze więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład powiatu,

- wojewoda – jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa,
- minister właściwy do spraw wewnętrznych lub inny (właściwy) minister – jeżeli stan wprowadzono na obszarze więcej niż jednego województwa,
- c. wojewoda w przypadku zdarzeń radiacyjnych o zasięgu wojewódzkim,
- d. minister właściwy do spraw wewnętrznych w przypadku zdarzeń radiacyjnych o zasięgu krajowym,
- e. osoba kierująca akcją ratunkową; w tym przypadku zakres oraz sposób organizacji działań określa organ władzy publicznej.

W przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia dla ludności wynikającego z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz.U. z 1992r., Nr 54, poz. 259), kierujący akcją ratowniczą może zarządzić ewakuację budynku, obiektu lub terenu, która nie będzie mieściła się w definicji ewakuacji I, II i III stopnia. W tym wypadku kierujący akcją ratowniczą jest zobowiązany każdorazowo powiadomić właściwy organ obrony cywilnej o podjętej takiej decyzji, podając w szczególności:

- 1) rejon, teren, obiekty lub zespół budynków dla którego zarządził ewakuację,
- 2) rodzaj zagrożenia, który był czynnikiem determinującym ogłoszenie ewakuacji,
- 3) szacunkową liczbę ewakuowanych.

Do obowiązku właściwego terenowo organu obrony cywilnej (jeżeli zachodzi taka konieczność) należy zabezpieczenie warunków niezbędnych do przetrwania ewakuowanej i poszkodowanej ludności oraz ewakuowanych zwierząt.

4.2. Zarządzanie ewakuacji III stopnia

W przypadku ewakuacji III stopnia decyzję o jej przeprowadzeniu podejmują organy administracji publicznej (właściwy organ obrony cywilnej lub organ wojskowy w strefie bezpośrednich działań wojennych), zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 sierpnia o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, ustawie z dnia 21 listopada 1967 o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz.U nr 96, poz. 850).

5. Planowanie ewakuacji

5.1. Planowanie ewakuacji I i II stopnia

Planowanie na wypadek ewakuacji jest obowiązkiem wszystkich władz odpowiedzialnych za bezpieczeństwo powszechne.

Źle przygotowana i przeprowadzona ewakuacja może przynieść więcej szkody niż korzyści, dlatego zarządza się ją w razie takiej konieczności oraz pewności, że w ten sposób zostanie zwiększony poziom bezpieczeństwa.

Dla zapewnienia sprawnego i skutecznego przebiegu ewakuacji i sprawnej jej koordynacji konieczne jest przygotowanie planu ewakuacji, jako elementu planu reagowania kryzysowego oraz planu obrony cywilnej. Plan taki winien precyzować zarówno sposób prowadzenia ewakuacji, w zależności od istniejących uwarunkowań, jak i określać zasoby niezbędne do realizacji tego zadania. Warunkiem skuteczności tego planu jest jego aktualność, która

weryfikowana musi być poprzez regularnie prowadzoną inwentaryzację zasobów i weryfikację przyjętych rozwiązań.

Potencjalne zagrożenia mogą powodować konieczność ewakuacji. W związku z powyższym należy opracować plan (aneks), opisujący sposób ewakuacji zagrożonych, zapewnienia im miejsc czasowego pobytu, żywności, zawierający ewentualne modyfikacje dla różnych zagrożeń, odnoszące się do miejsca ewakuacji, czasu jej realizacji oraz skali.

Plan ewakuacji będący elementem składowym Planu Reagowania Kryzysowego powinien określać w szczególności:

- a) obiekty i obszary przewidziane do ewakuacji, w zależności od możliwych do zaistnienia zagrożeń,
- b) kryteria wyznaczania osób do ewakuacji, w tym kolejność ewakuacji, osoby, które z różnych względów nie podlegają ewakuacji (jeżeli taka sytuacja występuje),
- c) oszacowanie możliwej skali samoewakuacji, w tym kierunków i miejsc przemieszczenia,
- d) kryteria podjęcia decyzji o ewakuacji.

W kontekście podjęcia decyzji o ewakuacji należy rozpatrywać przede wszystkim możliwość:

- wystąpienia niebezpiecznych dla zdrowia i życia stężeń niebezpiecznych substancji chemicznych w wyniku poważnej awarii przemysłowej w zakładzie lub katastrofy związanej z transportem towarów niebezpiecznych,
- niebezpiecznego dla zdrowia skażenia promieniotwórczego,
- zalania przez falę powodziową,
- powstania pożaru wielkoobszarowego, zwłaszcza pożaru dużego kompleksu leśnego lub torfowiska,
- wystąpienia aktów terroru,
- itp.

- e) osoby (podmioty) uprawnione do ogłaszania ewakuacji,
- f) sposoby (techniki) ogłaszania ewakuacji,
- g) trasy oraz docelowe miejsca przemieszczenia ewakuowanej ludności i mienia,
- h) osoby (grupy osób, zespoły, formacje itd.) odpowiedzialne za prowadzenie ewakuacji;

w powyższym kontekście należy przede wszystkim określić:

- osoby odpowiedzialne za wyznaczanie (zgodnie z założeniami planistycznymi lub doraźnie, w przypadku niemożności zastosowania tych wytycznych) miejsc ewakuacji poszczególnych grup ludności oraz wskazywanie sposobu i tras przemieszczania,
- zespoły ewidencyjno – informacyjne,
- zespoły pomocy medycznej,
- zespoły kierowania ruchem na trasach ewakuacji,
- zespoły porządkowo – ochronne, odpowiedzialne m.in. za ochronę pozostawionego mienia, egzekwowanie nakazu ewakuacji oraz ewentualnego okresu kwarantanny na terenach skażonych,
- zespoły pomocy logistycznej, w tym technicznej;

- i) miejsca (punkty) zbiórki osób ewakuowanych,
- j) miejsca (punkty) załadunku na środki transportu,
- k) miejsca (punkty) wyładownicze,
- l) miejsca (punkty) rozdzielcze,

- m) szczegółowe wykazy i sposób realizacji zadań realizowanych w wyznaczonych punktach przez poszczególne zespoły,
- n) sposób zabezpieczenia i ochrony opuszczonych rejonów,
- o) zestawienia planowanych środków transportu, wytypowanych miejsc czasowego pobytu oraz źródła pozyskiwania materiałów i środków logistycznych i tryb ich pozyskiwania,
- p) sposób powrotu osób oraz mienia do miejsc stałego zamieszkania lub lokalizacji po ustaniu zagrożenia,
- q) organizacja łączności i kierowania ruchem,
- r) inne dane według potrzeb.

Dla ewakuacji I stopnia nie opracowuje się oddzielnego planu ewakuacji! Natomiast przedsięwzięcia dotyczące ewakuacji tego stopnia zawarte są w planie ewakuacji II stopnia, stanowiącym załącznik do planów reagowania kryzysowego.

Przedsięwzięcia dotyczące ewakuacji I stopnia, które powinny być ujęte w ww. planach to m.in.:

- procedury alarmowania podmiotów o zbliżającym się zagrożeniu,
- procedury ostrzegania ludności o zbliżającym się zagrożeniu,
- przygotowanie w dyspozycji środków transportu,
- zabezpieczenie logistyczne, w tym zastępczych miejsc, żywienia, opieki medycznej, wsparcia psychologicznego itp.

5.2. Planowanie ewakuacji III stopnia

W przypadku ewakuacji III stopnia główny wysiłek planistyczny spoczywa na organach (szefach) obrony cywilnej odpowiedzialnych za sporządzenie planów obrony cywilnej. W ramach ewakuacji III stopnia ujętej w planie obrony cywilnej należy określić w szczególności:

- a) obiekty i tereny przewidziane do ewakuacji, w zależności od możliwych do zaistnienia zagrożeń militarnych,
- b) kryteria wyznaczania osób do ewakuacji, w tym kolejność ewakuacji, osoby, które z różnych względów nie podlegają ewakuacji,
- c) oszacowanie możliwej skali samoewakuacji, w tym kierunków i miejsc przemieszczenia,
- d) kryteria podjęcia decyzji o ewakuacji,

W kontekście podjęcia decyzji należy rozpatrywać przede wszystkim:

- obiekty mogące stanowić cel ataku nieprzyjaciela, w szczególności ataku powietrznego,
- tereny możliwych bezpośrednich działań zbrojnych,
- e) osoby (podmioty) uprawnione do ogłaszania ewakuacji,
- f) sposoby (techniki) ogłaszania ewakuacji,
- g) trasy oraz docelowe miejsca przemieszczenia ewakuowanej ludności i mienia,
- h) osoby (grupy osób, zespoły, formacje itd.) odpowiedzialne za prowadzenie ewakuacji;

w przedmiotowym kontekście należy określić przede wszystkim:

- osoby odpowiedzialne za wyznaczanie (zgodnie z założeniami planistycznymi lub doraźnie, w przypadku niemożności zastosowania tych wytycznych) miejsc ewakuacji poszczególnych grup ludności oraz wskazywanie sposobu i tras przemieszczania,

- zespoły ewidencyjno – informacyjne,
 - zespoły pomocy medycznej,
 - zespoły kierowania ruchem na trasach ewakuacji,
 - zespoły porządkowo – ochronne, odpowiedzialne m.in. za ochronę pozostawionego mienia, egzekwowanie nakazu ewakuacji oraz ewentualnego okresu kwarantanny na terenach skażonych,
 - zespoły pomocy logistycznej, w tym technicznej;
- i) miejsca (punkty) zbiórki osób ewakuowanych,
 - j) miejsca (punkty) załadunku na środki transportu,
 - k) miejsca (punkty) wyładownicze,
 - l) miejsca (punkty) rozdzielcze,
 - m) szczegółowe wykazy i sposób realizacji zadań realizowanych w wyznaczonych punktach przez poszczególne zespoły,
 - n) zestawienia planowanych środków transportu, wytypowanych miejsc czasowego pobytu oraz źródła pozyskiwania materiałów i środków logistycznych, a także tryb ich pozyskiwania,
 - o) sposób zabezpieczenia i ochrony opuszczonych rejonów,
 - p) sposób powrotu osób oraz mienia do miejsc stałego zamieszkania lub lokalizacji po ustaniu zagrożenia,
 - q) organizacja łączności i sposób kierowania ruchem,
 - r) inne elementy według potrzeb.

W obydwu stanach funkcjonowania państwa należy zawrzeć kwestie ewakuacji transgranicznej – jeżeli taką ewakuację planuje się lub może ona wystąpić w ramach samoewakuacji.

We wskazanym obszarze należy stosować postanowienia ogólnie obowiązujących aktów prawa oraz zawartych umów i porozumień międzynarodowych, dotyczących współpracy transgranicznej na wypadek zagrożeń.

Treści będące przedmiotem zapisów planów obrony cywilnej w zakresie ewakuacji należy uwzględnić w planach operacyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2004 r., Nr 152, poz.1599z późn. zm.).

Ze względu na skalę i złożoność ewakuacji, jej przygotowaniem i przeprowadzeniem winien zająć się zespół zarządzania kryzysowego określonego szczebla administracji. Ze względu na fakt, iż zadania oraz możliwości poszczególnych szczebli administracji w przedmiotowym zakresie są różne, toteż treść planów ewakuacji na poszczególnych szczeblach powinna się różnić.

Do głównych zadań zespołu w toku przygotowania i przeprowadzania ewakuacji należy m.in.:

- zebranie niezbędnych danych i opracowanie koncepcji ewakuacji;
- przekazanie niezbędnych informacji podmiotom zaangażowanym w proces ewakuacji;
- koordynowanie i udzielanie pomocy jednostkom organizacyjnym w zakresie realizacji prac planistycznych związanych z ewakuacją (przyjęciem) ludności;
- opracowanie planu ewakuacji oraz jego aktualizowanie;
- zapoznanie ludności z zasadami i sposobami ewakuacji poprzez działalność informacyjną i szkoleniową;

- kierowanie przebiegiem ewakuacji oraz zbieranie danych o jej przebiegu i ich analizowanie.

6. Zasady opracowania planów ewakuacji (przyjęcia ludności)

Plany ewakuacji (przyjęcia) ludności opracowują zespoły zarządzania kryzysowego na określonych szczeblach. Stanowi on integralną część planu reagowania kryzysowego (ewakuacja II stopnia) oraz planów obrony cywilnej (ewakuacja III stopnia). Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności III stopnia, podlega uzgodnieniu z organami wojskowymi, policji, straży granicznej (w strefie nadgranicznej, organizacjami pozarządowymi, PKP, telekomunikacji, sąsiednimi terenowymi organami OC (np. wojewódzki plan OC winien zostać uzgodniony z wojewodami sąsiednich województw) oraz nadrzędnym szefem obrony cywilnej. Podpisuje go szef komórki ds. OC (np. na szczeblu wojewódzkim – szef wojewódzkiego wydziału bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego), a zatwierdza szef OC danego szczebla.

Przedsięwzięcia dotyczące ochrony zabytków, ujmowane są w oddzielnie opracowywanych planach ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.). Egzemplarz przedmiotowego planu jest załącznikiem do planu obrony cywilnej.

7. Elementy składowe Planów Reagowania Kryzysowego

Poniżej przedstawione zostały elementy składowe planów ewakuacji stopnia II, stanowiących załączniki funkcjonalne planów reagowania kryzysowego szczebla wojewódzkiego, powiatowego, gminnego.

Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności na szczeblu województwa obejmuje:

Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności na szczeblu województwa składa się z części graficznej na mapie w skali 1:100 000 oraz części opisowej (legendy).

W części graficznej ujmuje się:

- a. granicę województwa,
- b. granice jednostek administracyjnych stopnia podstawowego (gmin),
- c. rejony i obiekty, miejsca zagrożone oraz rejony, z których planuje się ewakuację ludności,
- d. drogi ewakuacji ludności,
- e. rejony rozmieszczenia ewakuowanej ludności z podaniem jej liczby,
- f. pojemność rejonów przyjęcia ludności,
- g. czasy zakończenia ewakuacji ludności,
- h. drogi dla ludności przemieszczającej się w ramach samoewakuacji,
- i. rozmieszczenie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- j. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu.

W części opisowej (legendzie) ujmuje się:

- a. cel i zamiar ewakuacji ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem ewakuacji (przyjęcia) ludności,

- c. plan alarmowania osób kierujących procesem ewakuacji,
- d. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności i plan osiągnięcia przez nie gotowości,
- e. zestawienie liczb ewakuowanej ludności (w tym oszacowanie możliwej skali samoewakuacji) z poszczególnych rejonów z podaniem miejsc (rejonów) rozmieszczenia,
- f. zestawienie środków transportu do zabezpieczenia procesu ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- g. sposób powiadamiania ludności o zarządzanej ewakuacji ludności,
- h. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- i. inne niezbędne dane, takie jak sposób zabezpieczenia medyczo – sanitarnego, porządkowo – ochronnego i regulacji ruchu.

Plan ewakuacji ludności na szczeblu powiatu (miasta):

Składa się z części graficznej na mapie w skali 1:50 000 lub planie miasta oraz części opisowej (legandy).

Część graficzna obejmuje:

- a. granice powiatu (miasta),
- b. granice osiedli mieszkaniowych,
- c. obiekty (zakłady pracy) stwarzające szczególne zagrożenie dla ludności,
- d. rejon, z których planuje się ewakuację ludności,
- e. drogi (ulice) wyznaczone do celów ewakuacji ludności,
- f. kierunki ewakuacji z podaniem liczby ludności,
- g. rozmieszczenie punktów ewidencyjno – informacyjnych, zbiórki załadowczych wraz z podaniem czasu ich działania,
- h. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu,
- i. czas wyjścia ludności poza obszar, z którego prowadzi się ewakuację.

Część opisowa (legenda) obejmuje:

- a. cel i zamiar przyjęcia ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem ewakuacji (przyjęcia) ludności i plan ich alarmowania,
- c. sposób powiadamiania ludności o zarządzanej ewakuacji,
- d. organizację zabezpieczenia opuszczonych pomieszczeń mieszkalnych,
- e. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji i planu osiągnięcia przez nie gotowości,
- f. zestawienie liczby osób przewidzianych do ewakuacji (w tym oszacowanie możliwej skali samoewakuacji),
- g. sposób zabezpieczenia środków transportowych do zabezpieczenia ewakuacji,
- h. inne niezbędne dane.

Plan ewakuacji gminy zawiera te same elementy co plan ewakuacji powiatu (miasta) z uwzględnieniem szczebla gminy.

Plan przyjęcia ewakuowanej ludności na szczeblu gminy:

Składa się z części graficznej na mapie w skali 1:10 000 oraz części opisowej (legandy).

Część graficzna obejmuje:

- a. granicę gminy i sołectw,
- b. obiekty stwarzające szczególne zagrożenie,
- c. rejony planowanego rozmieszczenia ludności z oznaczeniem jednostki organizacyjnej kierującej ludność,
- d. drogi kołowe i kolejowe wyznaczone do przemieszczania ludności,
- e. rozmieszczenie punktów wyładowniczych i rozdzielczych oraz liczba ludności obsługiwana przez te punkty,
- f. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu,
- g. czasy zakończenia rozmieszczenia ludności na terenie gminy.

Część opisowa (legenda) obejmuje:

- a. cel i zamiar przyjęcia ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem przyjęcia ludności i plan ich alarmowania,
- c. organizację powiadamiania sołectw o przyjęciu ludności,
- d. zestawienie elementów organizacyjnych przyjęcia ludności i czas ich rozwinięcia,
- e. zestawienie ludności planowanej do przyjęcia z podziałem na poszczególne sołectwa,
- f. zestawienie planowanych, niezbędnych środków transportowych do zabezpieczenia przyjęcia ludności,
- g. organizację zabezpieczenia porządkowo – ochronnego i regulacji ruchu,
- h. organizację zabezpieczenia medyczo – sanitarnego,
- i. inne niezbędne informacje.

8. Elementy składowe Planów Obrony Cywilnej

Poniżej przedstawione zostały elementy składowe planów ewakuacji stopnia III, stanowiących załączniki funkcjonalne planów obrony cywilnej szczebla wojewódzkiego, powiatowego, gminnego.

Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności na szczeblu województwa obejmuje:

Plan ewakuacji (przyjęcia) ludności na szczeblu województwa składa się z części graficznej na mapie w skali 1:100 000 oraz części opisowej (legendy).

W części graficznej ujmuje się:

- a. granicę województwa,
- b. granice jednostek administracyjnych stopnia podstawowego (gmin),
- c. obiekty i tereny przewidziane do ewakuacji, w zależności od możliwych do zaistnienia zagrożeń militarnych,
- d. drogi ewakuacji ludności,
- e. rejony rozmieszczenia ewakuowanej ludności z podaniem jej liczby,
- f. pojemność rejonów przyjęcia ludności,
- g. czasy zakończenia ewakuacji ludności,
- h. drogi dla ludności przemieszczającej się w ramach ewakuacji samoewakuacji,
- i. rozmieszczenie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- j. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu.

W części opisowej (legendzie) ujmuje się:

- a. cel i zamiar ewakuacji ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- c. plan alarmowania osób kierujących procesem ewakuacji,
- d. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności i plan osiągnięcia przez nie gotowości,
- e. zestawienie liczbowe ewakuowanej ludności z poszczególnych rejonów z podaniem miejsc (rejonów) rozmieszczenia. W tym celu należy oszacować możliwą skalę samoewakuacji, w tym kierunków i miejsc przemieszczenia,
- f. zestawienie środków transportu do zabezpieczenia procesu ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- g. sposób powiadamiania ludności o zarządzanej ewakuacji ludności,
- h. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji (przyjęcia) ludności,
- i. inne niezbędne dane, takie jak sposób zabezpieczenia medyczno – sanitarnego, porządkowo – ochronnego i regulacji ruchu.

Plan ewakuacji ludności na szczeblu powiatu (miasta):

Składa się z części graficznej na mapie w skali 1:50 000 lub planie miasta oraz części opisowej (legandy).

Część graficzna obejmuje:

- a. granice powiatu (miasta),
- b. granice osiedli mieszkaniowych,
- c. obiekty (zakłady pracy) stwarzające szczególne zagrożenie dla ludności,
- d. rejon, z którego planuje się ewakuację ludności,
- e. drogi (ulice) wyznaczone do celów ewakuacji ludności,
- f. kierunki ewakuacji z podaniem liczby ludności,
- g. rozmieszczenie punktów ewidencyjno – informacyjnych, zbiórki załadowczych wraz z podaniem czasu ich działania,
- h. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu,
- i. czas wyjścia ludności poza obszar, z którego prowadzi się ewakuację.

Część opisowa (legenda) obejmuje:

- a. cel i zamiar przyjęcia ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem przyjęcia ludności i plan ich alarmowania,
- c. sposób powiadamiania ludności o zarządzanej ewakuacji,
- d. organizację zabezpieczenia opuszczonych pomieszczeń mieszkalnych,
- e. zestawienie elementów organizacyjnych ewakuacji i planu osiągnięcia przez nie gotowości,
- f. zestawienie liczbowe osób przewidzianych do ewakuacji (w tym oszacowanie możliwej skali samoewakuacji),
- g. sposób zabezpieczenia środków transportowych do zabezpieczania ewakuacji,
- h. inne niezbędne dane.

Plan ewakuacji gminy zawiera te same elementy co plan ewakuacji powiatu (miasta) z uwzględnieniem szczebla gminy.

Plan przyjęcia ewakuowanej ludności na szczepku gminy obejmuje:

Składa się z części graficznej na mapie w skali 1:10 000 oraz części opisowej (legandy).

Część graficzna obejmuje:

- a. granicę gminy i sołectw,
- b. obiekty stwarzające szczególne zagrożenie,
- c. rejony planowanego rozmieszczenia ludności z oznaczeniem jednostki organizacyjnej kierującej ludność,
- d. drogi kołowe i kolejowe wyznaczone do przemieszczania ludności,
- e. rozmieszczenie punktów wylądowczych i rozdzielczych oraz liczba ludności obsługiwana przez nie,
- f. rozmieszczenie posterunków regulacji ruchu,
- g. czasy zakończenia rozmieszczenia ludności na terenie gminy.

Część opisowa (legenda) obejmuje:

- a. cel i zamiar przyjęcia ludności,
- b. wykaz osób kierujących procesem przyjęcia ludności i plan ich alarmowania,
- c. organizację powiadamiania sołectw o przyjęciu ludności,
- d. zestawienie elementów organizacyjnych przyjęcia ludności i czas ich rozwinięcia,
- e. zestawienie ludności planowanej do przyjęcia z podziałem na poszczególne sołectwa,
- f. zestawienie planowanych, niezbędnych środków transportowych do zabezpieczenia przyjęcia ludności,
- g. organizację zabezpieczenia porządkowo – ochronnego i regulacji ruchu,
- h. organizację zabezpieczenia medyczo – sanitarnego,
- i. inne niezbędne informacje.

9. Elementy organizacyjne ewakuacji ludności

Na czas prowadzenia ewakuacji (przyjęcia) ludności tworzy się następujące elementy organizacyjne:

- a) w rejonach objętych ewakuacją:
 - zespoły ewidencyjno – informacyjne (ZEI);
 - punkty zbiórki (PZb);
 - punkty załadowcze na środki transportu (PZ);
 - zespoły pomocy medycznej (ZPM);
- b) na trasach ewakuacji:
 - zespoły pomocy medycznej (ZPM);
 - zespoły pomocy logistycznej, w tym technicznej (ZPL);
- c) w docelowym miejscu przeznaczenia:
 - punkty wylądowcze (PW);
 - punkty rozdzielcze (PR).

Zespół ewidencyjno – informacyjny, zwany dalej (*ZEI*) – jest początkowym ogniwem procesu ewakuacji ludności. Powinien koordynować działalność komórek organizacyjnych prowadzących sprawy rejestracji i wydawania kart ewakuacji. W ZEI rejestruje się i wydaje karty ewakuacji osobom, którym przed zarządzeniem ewakuacji kart nie wydano, informuje ludność o organizacji ewakuacji oraz kieruje się ją do punktów załadowniczych lub zbiórki. Udziela się również zezwolenia na opuszczenie rejonu ewakuacji własnymi środkami transportu (jeżeli wcześniej nie dokonano tych czynności) – istotne jest jak usprawnić przebieg wydawania kart – zachodzi obawa, iż klasyczny sposób wydawania może być długi.

ZEI organizuje się w dogodnych miejscach ułatwiających jego funkcjonowanie oraz opuszczenie przez ludność – w możliwie najkrótszym czasie - rejonu prowadzenia ewakuacji.

Struktura organizacyjna ZEI może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja informacyjna,
- sekcja ewidencyjna,
- sekcja porządkowo – ochronna.

Skład osobowy ZEI powinien zapewnić sprawną obsługę wszystkich osób przybywających do tych punktów. Kierownik ZEI utrzymuje łączność z zespołem zarządzania kryzysowego, szczebla organizującego ZEI oraz z kierownikiem punktu zbiórki lub załadowniczego (jeżeli kieruje do nich ludność).

Punkt zbiórki, zwany dalej (PZb) – z którego ludność w sposób zorganizowany udaje się do punktu rozdzielczego. Punkt ten organizuje się w przypadku ewakuacji pieszej. W punkcie zbiórki prowadzi się ewidencję ilościową ewakuowanej ludności oraz formuje kolumny i skierowuje na wyznaczone drogi marszu z przewodnikiem na czele. Dla przewodników, po opracowaniu planu ewakuacji przygotowuje się stosowną dokumentację (szkic drogi marszu, czasy, skład ilościowy kolumny, miejsca wypoczynku, zabezpieczenie marszu, itp.). Jeżeli kolumna dzieli się na części, wyznacza się tzw. starszych poszczególnych części. W celu zachowania porządku wyznacza się odpowiednią ilość osób funkcyjnych. Każdej kolumnie nadaje się numer i przydziela niezbędne środki transportowe w celu przewiezienia bagażu.

Struktura organizacyjna punktu zbiórki może być następująca:

- sekcja ewidencyjna,
- sekcja organizacji kolumn,
- sekcja porządkowo – ochronna.

Skład osobowy PZb powinien zapewnić sprawną obsługę wszystkich osób planowanych do wyjścia z tych punktów. Kierownik PZb utrzymuje łączność z kierownikiem ZEI z którego przysyłana jest ludność i kierownikiem PR, do którego jest kierowana.

Punkt załadownczy na środki transportu, zwany dalej (*PZ*) – w którym ludność rozmieszcza się w środkach transportu. Rozwija się na stacjach, przystankach kolejowych, placach, w parkach itp. usytuowanych w miarę możliwości w pobliżu ZEI. W punkcie należy unikać nadmiernego gromadzenia i przebywania ludności. W PZ rozdziela się ludność do poszczególnych środków transportowych, jednocześnie prowadzi się ewidencję ilościową ludności przybyłej do punktu.

Struktura organizacyjna PZ może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja ewidencyjna,
- sekcja przewodników kolumn i załadunku,
- sekcja porządkowo – ochronna.

Skład osobowy PZ powinien zapewnić sprawną obsługę wszystkich osób planowanych do wyjazdu z tego punktu. Kierownik punktu utrzymuje łączność z kierownikami ZEI, z których przysyłana jest ludność oraz kierownikami PW, do których jest kierowana.

Punkt wyładowczy, zwany dalej (*PW*) – organizuje się w przypadku ewakuacji z wykorzystaniem środków transportu, w miejscowościach, w których ludność opuszcza te środki. Punkt powinien zapewnić sprawne opuszczenie środków transportu przez ludność oraz niezwłoczne skierowanie jej do punktu rozdzielczego lub bezpośrednio do miejsc zakwaterowania. Gdy ludność kierowana jest bezpośrednio do miejsc zakwaterowania, należy zebrać od niej odcinki „C” karty ewakuacji.

Struktura organizacyjna punktu wyładowczego może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja informacyjna,
- sekcja ewidencyjna,
- sekcja transportu,
- sekcja rozprawdzająca,
- sekcja porządkowo – ochronna.

Sekcję ewidencyjną i transportu tworzy się, gdy ludność kierowana jest bezpośrednio do miejsc zakwaterowania. Skład osobowy PW powinien zapewnić obsługę wszystkich osób planowanych do przybycia do tego punktu. Kierownik PW utrzymuje łączność z kierownikiem PZ i PR, a w przypadku kierowania ludności bezpośrednio do miejsc rozmieszczenia – z gminnym zespołem zarządzania kryzysowego.

Punkt rozdzielczy, zwany dalej (*PR*) – organizuje się w rejonie rozmieszczenia ludności. W zależności od potrzeb organizuje się go w pobliżu PW lub oba punkty w jednym miejscu (wtedy dostosowuje się strukturę organizacyjną stosownie do potrzeb). Powinien być przygotowany do przyjęcia kolumn pieszych z PZb i osób przybyłych z PW (jeżeli ten nie kieruje ludności bezpośrednio do miejsc zakwaterowania). W PR zbiera się odcinki „C” karty ewakuacji oraz informuje ludność o zasadach pobytu w nowym miejscu zakwaterowania (żywienie, pomoc lekarska itp.).

Dla przemieszczenia ludności z PR do miejsc zakwaterowania przygotowuje się odpowiednią ilość środków transportowych (samochody, ciągniki, itp.). W razie ich braku ludność przemieszcza się pieszo.

Struktura organizacyjna PR może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja ewidencyjno – informacyjna,
- sekcja transportu,
- sekcja rozprawdzająca.

Skład osobowy PR powinien zapewnić sprawną obsługę wszystkich osób planowanych do przejścia przez ten punkt. Kierownik PR utrzymuje łączność z kierownikami PW i PZb,

z których kierowana jest ludność oraz z gminnymi zespołami ds. przyjęcia ludności. Do punktu rozdzielczego powinni zostać skierowani łącznicy z poszczególnych miejscowości, których zadaniem będzie doprowadzenie grup ludności do poszczególnych miejscowości w celu zakwaterowania.

Elementy organizacyjne ewakuacji (przyjęcia) ludności tworzy się (za wyjątkiem punktu pomocy medycznej i punktu pomocy technicznej) na bazie komórek organizacyjnych prowadzących sprawę ewidencji ludności.

Zespół pomocy medycznej, zwany dalej (*ZPM*) – organizuje się na bazie personelu jednostek służby zdrowia. Rozmieszcza się je w tych samych miejscowościach co ZEI, PZb, i na trasach ewakuacji. Zadaniem ZPM jest udzielenie doraźnej pomocy medyczno – sanitarnej oraz kierowanie osób wymagających pomocy kwalifikowanej i specjalistycznej do odpowiednich jednostek służby zdrowia (szpitali, przychodni, ośrodków zdrowia). ZPM powinny dysponować środkami transportu (najlepiej karetkami) do przewożenia osób wymagających udzielenia pomocy poza nimi.

Struktura organizacyjna ZPM może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja pomocy doraźnej,
- sekcja transportowa.

Skład osobowy punktu powinien zapewnić sprawną obsługę wszystkich osób wymagających udzielenia pomocy kwalifikowanej lub specjalistycznej. Kierownik ZPM utrzymuje łączność z najbliższymi jednostkami służby zdrowia, do których przewidywane jest kierowanie osób.

Zespół pomocy logistycznej, zwany dalej (*ZPL*) – organizuje się w celu logistycznego zabezpieczenia procesu ewakuacji, w tym ciągłości ruchu pojazdów. Tworzy się je na bazie stacji obsługi i warsztatów samochodowych rozmieszczonych na trasach ewakuacji ludności.

Struktura organizacyjna ZPL może być następująca:

- kierownik punktu,
- sekcja pomocy technicznej,
- specjaliści.

Skład osobowy punktu powinien zapewnić usunięcie awarii w pojazdach przewidzianych do wykorzystania w procesie ewakuacji ludności lub holowanie ich do warsztatów naprawczych. Każdy ZPL powinien dysponować ruchomym warszatem samochodowym oraz samochodem holowniczym. Kierownik ZPL powinien dysponować środkami łączności technicznej (radiotelefonicznej) do odbioru informacji o awariach pojazdów.

Dla sprawnego przebiegu ewakuacji (przyjęcia) ludności dopuszcza się tworzenie innych elementów organizacyjnych lub innych sekcji w tych elementach, stosownie do potrzeb. W tych wypadkach należy oddzielnie opracować strukturę oraz określić zadania.

Organy OC poszczególnych szczebli samodzielnie określają strukturę oraz liczbę etatów dla poszczególnych elementów, mając na uwadze efektywne wykonywanie zadań.

Punkty ewidencyjno – informacyjne obowiązane są po zakończeniu pracy punktu przekazać do zespołu ds. ewakuacji ludności uaktualniony wyciąg z zestawienia imiennego osób objętych ewakuacją. PR po zakończeniu procesu przyjęcia ludności przekazują do zespołu ds. przyjęcia ewakuowanej ludności oraz referatu ds. ewidencji ludności imienny przydział miejsc zakwaterowania.

Na czas trwania ewakuacji organizuje się:

- zabezpieczenie transportowe,
- zabezpieczenie techniczne,
- zabezpieczenie porządkowo – ochronne,
- zabezpieczenie medyczo – sanitarne,
- zabezpieczenie socjalno – bytowe,
- zabezpieczenie łączności.

Zabezpieczenie transportowe polega na precyzyjnym zaplanowaniu niezbędnej ilości środków transportowych do przewozu ewakuowanej ludności z rejonów ewakuacji do rejonów rozmieszczenia. W planowaniu środków transportowych należy uwzględnić: własne środki transportowe ewakuowanej ludności, transport kolejowy, transport samochodowy, ewakuację pieszą (w przypadku braku możliwości zapewnienia przez ludność własnych środków transportu).

W celu pozyskania transportu kolejowego szefowie OC województw zawierają porozumienia z odpowiednimi Dyrekcjami Kolei Państwowych i ustalają organizację i warunki przewozu. Z liczby osób przewidzianych do ewakuacji transportem samochodowym (po odliczeniu osób ewakuowanych własnymi środkami i koleją) wynika liczba potrzebnych pojazdów samochodowych. Transport samochodowy pozyskuje się nakładając świadczenia osobiste i rzeczowe.

Wykaz środków transportowych do ewakuacji ludności jest jednym z elementów części opisowej – legendy planu ewakuacji (przyjęcia) ludności.

Przy planowaniu ewakuacji ludności transportem samochodowym należy przewidzieć możliwość przewozów rotacyjnych, uwzględniając liczbę miejsc w pojazdach, średnią prędkość kolumny 20 km/h oraz konieczność przewozu 50 kg bagażu na każdą osobę. Ewakuacja transportem samochodowym powinna odbywać się w kolumnach liczących do 10 pojazdów w kolumnie. W każdym pojeździe samochodowym wyznacza się osobę odpowiedzialną za znajdujących się w nim ludzi. Przewodnik kolumny powinien znać trasę, warunki przejazdu tą trasą i dysponować jej szkicem. Każda osoba (podmiot gospodarczy) powinna znać miejsce i czas stawiennictwa (dostarczenia) pojazdu po otrzymaniu wezwania stawiennictwa. Pojazdy samochodowe powinny być sprawne technicznie, zaopatrzone w materiały pędne i eksploatacyjne oraz niezbędne wyposażenie ustalone w odrębnych przepisach.

Zabezpieczenie techniczne ewakuacji ludności stanowią zespoły pomocy logistycznej, w tym technicznej i środki łączności, w które powinny być wyposażone organa i elementy organizacyjne ewakuacji (przyjęcia) ludności. Ilość i rozmieszczenie ZPL określona jest w planie ewakuacji (przyjęcia) ludności. Środki łączności zapewniają szefowie OC.

Można tworzyć inne elementy ewakuacji oraz łączyć wymienione wyżej, jeżeli organ planujący widzi taką potrzebę, a spowoduje to zwiększenie sprawności organizacyjnej podczas realizacji procesu ewakuacji. Ilość, rodzaj i skład elementów organizacyjnych ewakuacji winna być dostosowana do lokalnych potrzeb i możliwości oraz zapewnić sprawną obsługę /przebieg/ całego procesu ewakuacji (przyjęcia) ludności.

Zabezpieczenie medyczo – sanitarne w środkach transportu organizuje się na bazie personelu PCK. W rejonach rozmieszczenia ewakuowanej ludności opiekę medyczo – sanitarną sprawują terenowe jednostki służby zdrowia. Część osób, które straciły dorobek

życia, a niekiedy osoby bliskie, wymagać będzie pomocy psychologicznej oraz religijnej. Osoby o takich kwalifikacjach należy przewidzieć w składzie elementów organizacyjnych ewakuacji. Żadna z osób potrzebujących nie może pozostać bez pomocy, dlatego też w tym bardzo złożonym procesie jest miejsce dla wielu organizacji pozarządowych i wolontariuszy.

Opiekę sanitarno – epidemiologiczną organizują szefowie OC na bazie wojewódzkich i terenowych stacji sanitarno – epidemiologicznych (SSE). Zadaniem SSE jest sprawowanie nadzoru nad warunkami sanitarnymi w czasie ewakuacji oraz prowadzenie analiz laboratoryjnych w razie pojawienia się symptomów zatruc i zagrożenia epidemią. Jednostki służby zdrowia (w tym SSE) uczestniczące w ewakuacji (przyjęciu) ludności powinny uwzględnić zabezpieczenie medyczno – sanitarne tego procesu w swoich planach OC. Przy planowaniu zabezpieczenia medyczno – sanitarnego powinny opierać się na planie ewakuacji (przyjęcia) ludności i własnych zadaniach w tym zakresie.

Zabezpieczenie socjalno – bytowe organizują szefowie OC województw i tych gmin, na terenie których planowane jest rozmieszczenie ewakuowanej ludności. Zabezpieczenie socjalno – bytowe obejmuje zakwaterowanie oraz zaopatrzenie w niezbędne artykuły konsumpcyjne (żywność, wodę, odzież, energię itp.).

Do zakwaterowania ewakuowanej ludności wykorzystuje się: ośrodki wczasowe, domy wypoczynkowe, hotele, internaty, świetlice i inne pomieszczenia nadające się do tego celu. W razie potrzeby ludność ewakuowaną dokwateruje się do ludności miejscowej. Jako normę zakwaterowania przyjmuje się 2 – 3m² powierzchni mieszkalnej na osobę.

Najważniejszym czynnikiem warunkującym przetrwanie ludności jest zabezpieczenie odpowiedniej ilości wody dla ewakuowanej ludności. Minimalna ilość wody powinna wynikać z następującego zestawienia.

<i>Podstawowe zaopatrzenie ludności w wodę</i>		
Woda do spożycia	2,5 – 3 litrów/dzień	w zależności od pory roku oraz występujących warunków atmosferycznych
Praktyki podstawowej higieny	2-6 litrów/dzień	
Gotowanie żywności	3 – 6 litrów/dzień	W zależności od rodzajów żywności, norm kulturowych i socjalnych
Suma	7,5 – 15 litrów/dzień	

¹

Wskazaniem jest przyjęcie wartości 15 litrów/osoba/dzień, jako minimalną ilość wody, przy określaniu pojemności ewakuacyjnej rejonów.

Do zaopatrywania ewakuowanej ludności wykorzystuje się sieć handlu detalicznego i hurtowego oraz punkty zbiorowego żywienia. Przy planowaniu zaopatrzenia ewakuowanej

¹ Dane opracowane na podstawie podręcznika pt. „Humanitarian Charter and Minimum Standards in Disaster Response” – the Sphere Project, edycja z 2004r.

ludności należy uwzględnić wymóg zabrania przez nią żywności na okres 3 dni. Zapasy artykułów konsumpcyjnych w magazynach rozmieszczonych w rejonach przyjęcia ewakuowanej ludności powinny wystarczyć co najmniej na 14 dni dla ludności miejscowej i ewakuowanej. W razie wprowadzenia systemu reglamentowania zaopatrzenia, terenowa administracja samorządowa wydaje ewakuowanej ludności bony (talony) na podstawie odcinków „C” kart ewakuacji.

Po wyczerpaniu przez ludność zapasów własnych żywności organy administracji terenowej wydają żywność dla ewakuowanej ludności z uwzględnieniem poniższych kryteriów:

- 2100 kcal/osoba/dzień,
- białka powinny być źródłem 10 – 12% całkowitej energii,
- tłuszcze powinny być źródłem 17% całkowitej energii.¹

Powyższe kryteria żywności są adresowane tylko dla ludności całkowicie zależnej od dostarczanej żywności. W przypadku gdy ludność może sama zapewnić sobie część zaopatrzenia, powyższe stawki żywnościowe powinny ulec modyfikacji (redukcji) na podstawie przeprowadzonej właściwej oceny.

Przy określaniu pojemności ewakuacyjnej regionu należy także wziąć pod uwagę liczbę ustępów. Należy dążyć do spełnienia wymogów określonych w 28 ust. 1 załącznika nr 3 pt. „Wymagania dla pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych” do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.z 2003r., Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.):

- 1 miska ustępowa i 1 pisuar – 30 mężczyzn,
- 1 miska ustępowa – 20 kobiet.

Zabezpieczenie łączności obejmuje:

- łączność powiadamiania,
- łączność kierowania i współdziałania.

W łączności powiadamiania wykorzystuje się dostępne środki łączności radiowej i przewodowej (w tym regionalne rozgłośnie radiowe i telewizyjne oraz CB-radio). Ludność podlegająca ewakuacji powiadamia się nadając komunikaty przez regionalne rozgłośnie radiowe i telewizyjne, rozwieszając plakaty, rozdając ulotki oraz wykorzystując ruchome środki nagłaśniające. Członków zespołów zarządzania kryzysowego i obsady elementów organizacyjnych ewakuacji powiadamia się przez środki łączności telefonicznej (radiotelefonicznej) oraz gońców (dublujących system powiadamiania technicznymi środkami łączności).

W łączności kierowania i współdziałania wykorzystuje się środki łączności telefonicznej (w tym komórkowej), radiotelefonicznej, dalekopisowej, poczty elektronicznej i faksowej. W systemie łączności kierowania i współdziałania należy przewidzieć łączność z przełożonymi, organami współdziałającymi oraz ogniwami realizującymi i zabezpieczającymi proces ewakuacji (przyjęcia) ludności, a mianowicie między:

- a. zespołami zarządzania kryzysowego województwa, powiatów i gmin,
- b. ZEI a powiatowymi i gminnymi zespołami zarządzania kryzysowego,

- c. PZb a odpowiednimi ZEI i PZ,
- d. PZ a odpowiednimi ZEI i PZb,
- e. PW a powiatowymi, gminnymi zespołami zarządzania kryzysowego, PZ i PR,
- f. PR a powiatowymi, gminnymi zespołami zarządzania kryzysowego i PW,
- g. ZPM a terenowymi jednostkami służby zdrowia,
- h. ZPL powinny posiadać środek łączności (np. telefon, radiotelefon) do odbierania informacji o awariach samochodowych środków transportowych na trasach przejazdu.

Niemniej istotne dla sprawnego przebiegu ewakuacji jest prowadzenie właściwej pracy informacyjnej oraz realizacja innych przedsięwzięć, które będą zapobiegały panice i ograniczały niekontrolowane opuszczanie rejonów zagrożonych.

Niezwykle ważnym jest, aby koordynator planowania zapewnił udział w zespole planistycznym wszystkim organizacjom (instytucje, komórki i osoby), które będą zaangażowane w proces ewakuacji:

- o komórek organizacyjnych urzędu szefa władzy wykonawczej (zajmujących się ewidencją ludności i pojazdów, finansami oraz innych),
- o policji, straży pożarnej, służby zdrowia, pomocy społecznej, itp.,
- o technicznych służb miejskich,
- o organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą i ochotniczych organizacji ratowniczych oraz przedstawicieli kościoła,
- o administratora szkolnictwa,
- o lokalnych mediów,
- o miejscowych zakładów przemysłowych i instytucji militarnych,
- o rady społeczności lokalnej,
- o organizacji zajmujących się opieką nad zwierzętami, włącznie ze służbą weterynaryjną,
- o przedstawicieli sąsiednich społeczności, w celu skoordynowania wzajemnej pomocy,
- o inne według lokalnych potrzeb.

Proces opracowania planu ewakuacji umownie można podzielić na następujące etapy:

- o powołanie i zorganizowanie pracy zespołu planistycznego,
- o analiza zagrożeń i ocena wrażliwości na te zagrożenia,
- o określenie sił i środków możliwych do wykorzystania w procesie ewakuacji,
- o opracowanie koncepcji ewakuacji,
- o opracowanie projektu wstępnego planu,
- o przygotowanie kolejnej wersji planu i jego weryfikacja przez zespół planistyczny,
- o wprowadzenie niezbędnych poprawek oraz uzgodnienie projektu z uczestnikami procesu ewakuacji,
- o opracowanie oraz przedstawienie planu do akceptacji i udostępnienie go uczestnikom procesu działań ewakuacji.

Ważnym jest, aby wszystkie podmioty uczestniczące w procesie ewakuacji, opracowały standardowe procedury, szczegółowo opisujące jak będą realizowały przydzielone im zadania.

Plan ewakuacji powinien zostać sprawdzony pod kątem zgodności z istniejącymi wymaganiami prawnymi i standardami, a także pod kątem jego przydatności praktycznej. Zasadnym również jest przeprowadzenie ćwiczeń z udziałem przedstawicieli zaangażowanych podmiotów, co powinno posłużyć do określenia procedury wprowadzania

planu do użytku. Po zakończeniu ćwiczeń celowym jest odbycie sesji podsumowującej ich wyniki. Takie sesje mogą wpłynąć na zmiany w planie oraz na zmianę ról i obowiązków głównych osób funkcyjnych.

10. Prowadzenie ewakuacji ludności

Organem zarządzającym ewakuację jest Szef OC poszczególnych szczebli administracji. Powiadamianie ludności o ewakuacji powinno nastąpić w formie komunikatów. Do jego ogłoszenia można wykorzystać środki masowego przekazu (lokalne radio i telewizja, obwieszczenia, ulotki itp.).

Zespoły zarządzania kryzysowego, kierując akcją ewakuacji powinny spowodować:

- 1) rozwinięcie zespołów ewidencyjno – informacyjnych, załadowczych i zbiórek, w czasie wynikającym z kalkulacji zespołu danego szczebla,
- 2) skierowanie do punktów załadowczych i zbiórek planowanych środków transportowych,
- 3) wydanie kart osobom podlegającym ewakuacji, które dotychczas ich nie posiadały.

Zespoły zarządzania kryzysowego, kierując akcją przyjęcia powinny spowodować:

- 1) rozwinięcie punktów wyladowczych i rozdzielczych, w czasie wynikającym z kalkulacji zespołu danego szczebla,
- 2) skierowanie transportu do punktów, w celu przewiezienia ludności oraz jej bagażu do miejsc zakwaterowania,
- 3) zabezpieczenie ludności na drogach pod względem medyczo – sanitarnym, porządkowo – ochronnym i w miarę potrzeb i możliwości pod względem żywnościowym.

W czasie ewakuacji należy prowadzić właściwą pracę informacyjną i uświadamiającą w celu zachowania porządku i dyscypliny, a także realizować inne przedsięwzięcia zapobiegające panice i niekontrolowanemu opuszczeniu przez ludność miejsc stałego zamieszkania.

Po powiadomieniu o ewakuacji planowej, mieszkańcy podlegający temu procesowi powinni przygotować się do opuszczenia rejonu zagrożonego. Powinni zabrać ze sobą niezbędne dokumenty, posiadane środki ochrony przed skażeniami, rzeczy osobiste, podręczną apteczkę oraz żywność na trzy dni. Bagaż powinien być spakowany w sposób umożliwiający łatwe jego przenoszenie. Ogólna waga bagażu nie powinna przekraczać 50 kg na osobę dorosłą. Opuszczane mieszkania należy odpowiednio zabezpieczyć poprzez wyłączenie gazu, światła, wygaszenie pieców, dokładne zamknięcie drzwi i okien itp. Wskazane jest pozostawienie osobom zabezpieczającym domy i mieszkania adresów pobytu w planowanych rejonach rozmieszczenia po ewakuacji. Po takim przygotowaniu należy udać się do wyznaczonych punktów zbiórek i ewidencyjno-informacyjnych. Rodzice (opiekunowie) powinni włożyć do kieszeni dzieci kartkę papieru z informacją nt. imienia i nazwiska dziecka, rodziców oraz adresu zamieszkania, tel. kontaktowy, (w miarę możliwości informację nt. grupy krwi). Osoby opuszczające rejon zagrożony własnymi środkami transportu udają się bezpośrednio do miejsc zakwaterowania.

Celem ewakuacji jest zmniejszenie stopnia zagrożenia, dlatego zarządza się ją tylko w razie pewności, że zwiększy to możliwość przetrwania ludności. Aby ewakuacja okazała się

skuteczną formą ochrony ludności, powinna być należycie zaplanowana. Dlatego też konieczne jest przygotowanie planu ewakuacji. Plan taki winien precyzować zarówno sposób prowadzenia ewakuacji w zależności od istniejących uwarunkowań, jak i określać zasoby niezbędne do realizacji tego zadania. Warunkiem skuteczności tego planu jest jego aktualność, która weryfikowana musi być poprzez regularnie prowadzoną inwentaryzację zasobów i weryfikację przyjętych rozwiązań. Źle przygotowana i przeprowadzona ewakuacja może przynieść więcej szkody niż korzyści. Ewakuacja będzie przedsięwzięciem niezmiernie trudnym (zarówno w sferze planistycznej jak też w praktycznym jej przeprowadzeniu), lecz w określonej sytuacji koniecznym, a nawet jedynym. Oznaczać bowiem może jedyną szansę na uratowanie życia. Przy realizacji tego procesu należy stosować zasadę dobrowolności [z uwzględnieniem obowiązków nałożonych na obywateli zapisami w ustawach: o klęsce żywiołowej (Dz.U.z 2002, Nr 62, poz. 558 z późn. zm.), stanie wyjątkowym (Dz.U.z 2002 Nr 113, poz. 985 z późn. zm.) oraz stanie wojennym (Dz.U. z 2002, Nr 156, poz. 1301 z późn. zm.)]. To obywatel decyduje czy chce poddać się procesowi ewakuacji czy też nie. Właściwą decyzję podejmie tylko wtedy, gdy będzie przeszkolony i będzie posiadał niezbędne informacje dotyczące np. rodzaju i stopnia zagrożenia, ewentualnych skutków, sposobu zachowania się, itp. Dlatego też służby ratownicze powinny brać ten aspekt pod uwagę, ponieważ nie wolno takich ludzi pozostawić bez jakiegokolwiek opieki. ***Żaden przepis nakazujący ewakuację, nie spowoduje, że ludzie przestaną ryzykować życiem, gdy zagrożone jest ich mienie, a lokalnej władzy nie zwolni z obowiązku troski o takiego obywatela.***

Ewakuacja jest procesem kosztownym, w związku z tym należy szukać rozwiązań, które pozwolą zmniejszyć jej koszty. Takim sposobem wydaje się być systematyczne i powszechne szkolenie ludności. Pozwoli ono na zmianę mentalności i świadomości obywateli w zakresie potencjalnych i realnych zagrożeń. Tylko dobra znajomość lokalnych zagrożeń, zaufanie do władzy publicznej oraz znajomość akceptowanych sposobów zachowania się, pozwoli na zwiększenie stopnia bezpieczeństwa obywateli i zmniejszenie nakładów finansowanych z tym związanych. Poprzez szkolenie należy osiągnąć również taki efekt świadomości społecznej, aby obywatel zdawał sobie sprawę z tego, iż na nim też spoczywa odpowiedzialność za jego gotowość reagowania na zagrożenia. Jednak, jeśli sytuacja rozwija się w sposób niekorzystny dla niego, to musi mieć pewność, że pomoc otrzyma od władz lokalnych (gminnych czy powiatowych).

Istotnym jest, aby wszystkie podmioty uczestniczące w procesie ewakuacji, opracowały standardowe procedury, szczegółowo opisujące jak będą realizowały przydzielone im zadania.

Ponadto, problematyka ewakuacji powinna być sprawdzana w ramach ćwiczeń obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego.

Uznaje się, że ewakuacja jest zakończona, gdy cała ewakuowana ludność została zakwaterowana w planowanych rejonach rozmieszczenia.

Realizacja przedsięwzięć ewakuacyjnych powinna być ściśle powiązana z realizacją zadań w ramach podwyższania gotowości obronnej państwa.

11. Charakterystyka ewakuacji zwierząt.

Ewakuacja zwierząt podobnie jak ewakuacja ludności jest procesem złożonym wymagającym stosownego planowania. Obie ewakuacje posiadają wiele cech spójnych. Również przy ewakuacji zwierząt wyróżnia się ewakuację I, II i III stopnia.

Ewakuacja I stopnia w przypadku konieczności jej przeprowadzenia nie różni się tokiem postępowania od ewakuacji ludności. Za jej przeprowadzenie odpowiedzialni są gospodarze obiektów (gospodarze), w których rozlokowany jest inwentarz żywy.

Często ewakuację zwierząt prowadzi się równoległe z ewakuacją ludności stąd występuje zbieżność zasad postępowania.

Prawidłowo opracowany plan ewakuacji zwierząt powinien zawierać informację dotyczące kolejności wyprowadzania zwierząt oraz miejsc ich umieszczenia.

Ewakuacja zwierząt w przypadkach nagłych, a więc ewakuacji I stopnia nie jest sprawą łatwą i wymaga odpowiedniego przygotowania, dlatego też przeprowadza się ją tylko wówczas, gdy nie stanowi bezpośredniego zagrożenia życia osób wykonujących to zadanie. Na sprawny przebieg działań ratowniczych i samej ewakuacji nie zawsze pozwalają konstrukcje budynków. W przypadku ewakuacji z budynku objętego pożarem palne elementy konstrukcji, objęte już ogniem mogą uniemożliwić wejście do budynku. Niskie stropy mogą sprawić, że w pomieszczeniach wystąpi gęste zadymienie. Występujące przegrody mogą zmusić ratowników do wyprowadzania zwierząt pojedynczo.

Ze względu na wielozadaniowość i skomplikowane procedury w zarządzeniu stosownego (w zależności od obszaru działania) Szefa Obrony Cywilnej wyznacza się organ zajmujący się procesem ewakuacji tzw. zespół. Rozbudowuje się go do odpowiednich rozmiarów, a w skład jego wchodzi przedstawiciele instytucji współdziałających, pracownicy z wydziałów jednostki administracyjnej, zajmujący się na co dzień tematyką związaną z wyżej wymienionymi zadaniami (transportem, żywnością, zabezpieczeniem weterynaryjnym itp. oraz zadaniami pokrewnymi, a wynikającymi z niniejszej instrukcji).

Skład zespołu określa się w trakcie posiedzenia koordynatorów: zabezpieczenia logistycznego z wojewódzkim lekarzem weterynarii.

11.1. Zasady ewakuacji zwierząt na wypadek szczególnych zagrożeń.

Ewakuację prowadzi się na obszarze macierzystego województwa, a w razie konieczności do województw sąsiednich. W przypadku zaistnienia konieczności ewakuacji do np. województw sąsiednich na szczeblu Wojewodów muszą być podpisane stosowne porozumienia, które w swojej treści określałyby zasady organizacji przyjęcia, rozlokowania, wyżywienia itp. Tą samą zasadę stosuje się w przypadku prowadzenia ewakuacji pomiędzy powiatami. Za opracowanie stosownych porozumień (na szczeblu międzywojewódzkim) w imieniu Wojewody odpowiedzialny jest - Wojewódzki Lekarz Weterynarii.

Planując ewakuację zwierząt na poziomie wojewódzkim należy przyjąć zasadę- materiał hodowlany w pierwszej kolejności, a następnie zwierzęta użytkowe (gospodarskie).

Ewakuacji nie powinno się planować ani prowadzić do:

- rejonów leżących w bliskiej odległości wielkich ośrodków przemysłowych, komunikacyjnych oraz ważnych obiektów wojskowych;
- rejonów przewidzianych i prowadzonych działań wojennych;
- rejonów przewidywanych zagrożeń (np. zatopieniami, pożarami itp.).

W procesie ewakuacji biorą udział jednostki organizacyjne zapewniające m.in. opiekę weterynaryjną, transport, warunki bytowe oraz porządek i bezpieczeństwo.

Do ewakuacji wykorzystywane są dostępne środki transportu (głównie kolejowego- na duże odległości np. pomiędzy województwami i samochodowego - na krótsze odległości), w razie

braku ich odpowiedniej ilości prowadzi się ją sposobem kombinowanym z udziałem środków przydzielonych i własnych, w ostateczności stosuje się pędzenie zwierząt.

11.2. Planowanie ewakuacji.

Organem planującym ewakuację (przyjęcie) zwierząt na szczeblu wojewódzkim jest Wojewódzki Lekarz Weterynarii, a na szczeblu powiatowym odpowiednie służby mu podległe i z nim współdziałające.

W celu realizacji zadania powołuje się w trakcie posiedzenia Zespołu Reagowania Kryzysowego stosowny organ do spraw ewakuacji, w skład którego wchodzi osoby funkcyjne wydzielone z zespołu reagowania kryzysowego. Tak stworzona w ramach Zespołu Reagowania Kryzysowego struktura może być rozbudowywana o innych pracowników (w zależności od potrzeb). Zasada rozbudowy zespołu jest identyczna jak przy ewakuacji ludności. Szczególnie przy ewakuacji przedsięwzięcia te są prowadzone równolegle.

Realizując proces ewakuacji należy współdziałać m.in. z odpowiednimi organami wojskowymi, policji, straży granicznej, PKP, telekomunikacji, organizacjami pozarządowymi, jednostkami administracji rządowej i samorządowej (sąsiadami), itp.

Do zadań Zespołu należy:

- a) opracowanie zarządzenia - właściwego Szefa OC - dotyczącego ewakuacji (przyjęcia) zwierząt, w którym określa się:
 - rejony objęte ewakuacją, trasy ewakuacji oraz rejony, do których nastąpi przemieszczenie zwierząt;
 - siły i środki niezbędne do realizacji w/w zadania;
 - sposób zapewnienia ewakuowanej zwierzynie pomocy weterynaryjnej, rozlokowania i niezbędnego zaopatrzenia;
 - organizację współdziałania między innymi z organami wojskowymi, policji, PKP, Telekomunikacją Polską SA, Wojewódzką Inspekcją Weterynaryjną oraz Szefami OC województw sąsiednich;
 - elementy organizacyjne ewakuacji zwierząt w gminach objętych procesem ewakuacji;
 - termin zakończenia ewakuacji;
 - inne czynniki, które należy uwzględnić w planowaniu i organizowaniu procesu ewakuacji zwierząt.
- b) opracowanie planu ewakuacji (przyjęcia) zwierząt, który uzgadnia się według potrzeb zależnych od ilości ewakuowanego inwentarza żywego, m.in. z organami wojskowymi, Policją, PKP, Wojewódzkim Zarządem Telekomunikacji Polskiej SA, Wojewódzką Inspekcją Weterynaryjną, Szefami OC województw sąsiednich oraz z Głównym Lekarzem Weterynarii w kraju.

Uwaga.

Zakres uzgodnień zależny jest od szczebla planującego i przeprowadzającego ewakuację oraz wynika z potrzeby zawarcia stosownych porozumień w celu realizacji zadania

12. Zabezpieczenie logistyczne ewakuacji zwierząt.

12.1. Wymagania dotyczące miejsc ewakuacji, transportu i przetrzymywania zwierząt.

Miejsca te powinny charakteryzować się:

- położeniem na niedużym wzniesieniu, a w przypadku ewakuacji planowej należy uwzględnić rozlokowanie zwierząt w innych gospodarstwach z dala od prowadzonych działań np. wojennych;
- możliwością szybkiego prowizorycznego ogrodzenia;
- zapewniać warunki do pojenia i karmienia zwierząt.
- oddalaniem o co najmniej 50 m od rzeźni i ubojni oraz obiektów budowlanych przetwórstwa rolno- spożywczego, zakładów utylizacyjnych i wytwórni pasz;

Ponadto miejsca te powinny być:

- ogrodzone, zabezpieczone przed owadami i gryzoniami;
- nawierzchnia dróg wewnętrznych gładka, utwardzona i skanalizowana;
- ściany i podłogi budynków trwałe, nie nasiąknięte i nieprzepuszczalne, łatwe do mycia i odkażania, konstrukcja nie może powodować obrażeń u zwierząt.

Wytypowane miejsca gromadzenia zwierząt powinny posiadać:

- urządzenia do załadunku i wyładunku zwierząt;
- ujęcia wody pitnej;
- kanalizację umożliwiającą przeprowadzenie odkażania gnojowicy;
- urządzenia do pojenia i karmienia zwierząt;
- stanowisko do badania zwierząt , wyposażone w umywalkę oraz urządzenie do unieruchamiania zwierząt w czasie badania, kojce dla zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę, z oddzielnym systemem kanalizacyjnym;
- wydzieloną, odpowiednio usytuowaną strefę do przetrzymywania obornika;
- urządzenia i sprzęt niezbędne do przeprowadzania mycia i dezynfekcji pomieszczeń oraz sprzętów, a także magazyn do przechowywania sprzętu i środków do dezynfekcji;
- magazyn do przetrzymywania środków żywienia zwierząt.

12.2 Warunki transportu zwierząt oraz normy żywieniowo – bytowe

Warunki transportu zwierząt oraz normy żywieniowo – bytowe określone zostały w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97.

12.3. Grzebowiska zwierząt - warunki weterynaryjne

Podmioty zajmujące się grzebaniem lub spalaniem odpadów zwierzęcych powinny zapewniać, aby działalność ta była zlokalizowana w miejscu zabezpieczonym przed zakażeniem wody zdatnej do picia i nie powodowała uciążliwości dla środowiska naturalnego.

Teren grzebowiska i miejsce spalania odpadów zwierzęcych powinny być ogrodzone. Podmioty zajmujące się grzebaniem lub spalaniem odpadów zwierzęcych powinny zapewnić wydzielone pomieszczenia do tymczasowego przetrzymywania odpadów zwierzęcych oraz urządzenia do dezynfekcji.

Grzebanie odpadów zwierzęcych powinno być dostatecznie głębokie, a warstwa ziemi powinna wynosić co najmniej 150 cm.

Przed zagrzebaniem odpady zwierzęce powinny być zlane lub posypane środkiem dezynfekującym.

Sprzęt na grzebowiska: koparka, spychacz, szczelna przyczepa samowyladowcza, aparat do dezynfekcji sprzętu.

13. Elementy organizacyjne procesu ewakuacji (przyjęcia) zwierząt.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji procesu ewakuacji zwierząt należy utworzyć elementy organizacyjne, które tworzy się na bazie komórek organizacyjnych prowadzących sprawę ewidencji zwierząt. **Do zadania tego wykorzystuje się bazę ewidencji zwierząt.**

Elementy organizacyjne ewakuacji zwierząt są zbieżne z elementami ewakuacji ludzi. Praktycznie występują te same i tak samo zorganizowane elementy. Nie ma zatem potrzeby przedstawiać ich w instrukcji. Opracowując plany ewakuacji zwierząt powinno się korzystać z elementów uwzględnianych przy ewakuacji ludzi - oczywiście stosownie je modyfikując

Podobnie jak przy ewakuacji ludzi wymagane jest jej właściwe zabezpieczenie. Elementy tego zabezpieczenia są zbieżne z elementami wykorzystywanymi przy ewakuacji ludzi – opisano je w części dotyczącej ewakuacji ludności nie zachodzi zatem potrzeba ponownej ich charakterystyki. Elementy te należy jedynie zmodyfikować w sposób adekwatny do realizowanego zadania

Również ogólne jak i szczegółowe zadania (wojewódzkiego, powiatowego, gminnego) zespołu w czasie przygotowania oraz prowadzenia ewakuacji zwierząt są zbieżne z elementami dotyczącymi ewakuacji ludności.

Przy organizowaniu ewakuacji I stopnia opisane punkty działania organizuje się i rozwija tylko w zakresie koniecznym do sprawnego przeprowadzenia procesu ewakuacji.

O potrzebie rozwinięcia danego elementu decyduje zespół koordynatorów (wojewódzki lekarz weterynarii w odniesieniu do województwa, powiatowy – do powiatu oraz koordynator zabezpieczenia logistycznego) na zebraniu Zespołu Reagowania Kryzysowego danego szczebla zaradzania tj. jednostki administracyjnej.

Dodatkowe informacje i wskazówki przy prowadzeniu ewakuacji zwierząt

Poniżej w celu ułatwienia wykonania zadania przez ekipy ratownicze przedstawiono zasady postępowania ze zwierzętami

Należy zwrócić uwagę, że zwierzęta w sytuacji zagrożenia odczuwają niepokój i lęk. Są ponadto mało odporne na działanie dymu. Zwierzęta zagrożone wykazują znaczny niepokój i lęk. Są mało odporne na działanie czynników im zagrażających, a w przypadku przedostania się takiego czynnika do pomieszczenia, w którym się znajdują, często układają się na ziemi utrudniając ewakuację. Dlatego ewakuacja zwierząt musi rozpocząć się w chwili zaistnienia prawdopodobieństwa zagrożenia. Akcję powinny podjąć osoby, które na co dzień zajmują się tymi zwierzętami, a jeżeli jest to niemożliwe powinno wyznaczyć się osoby potrafiące obchodzić się ze zwierzętami. Zwierzęta wyprowadzone ze strefy zagrożonej muszą być przeprowadzone w miejsca bezpieczne, z których nie będą mogły się wydostać.

Dlatego też ewakuacja powinna być rozpoczęta w chwili, gdy powstanie przypuszczalne niebezpieczeństwo, a więc w pomieszczeniach bezpośrednio i pośrednio zagrożonych np. pożarem. Najlepiej, jeśli ewakuacja zwierząt przeprowadzona zostanie przez osoby opiekujące się zwierzętami jeszcze przed przybyciem ratowników. Jeśli tak się nie stanie, do działań ewakuacyjnych przystępują ratownicy, najlepiej ci, którzy potrafią opiekować się zwierzętami.

Przed rozpoczęciem ewakuacji ratownicy powinni rozpoznać sposób lokowania i wiązania zwierząt. W dużych obiektach hodowlanych powinny być opracowane specjalne plany ewakuacji zawierające informacje dotyczące miejsc umieszczenia zwierząt oraz kolejność ich wyprowadzenia. W przypadku wiązania zwierząt grupami należy zwolnić łańcuchy starając się wypędzić z pomieszczenia grupę zwierząt tak, by zapobiec ich rozejściu się po obiekcie. Nierzadko w stadzie ukształtowany jest porządek pierwszeństwa. W takim przypadku należy zachować go podczas prac ratowniczych. Warto pamiętać także, by do zwierząt podchodzić spokojnie, ostrożnie, by łagodnie do nich przemawiać. Zwierzęta bowiem wyczuwają zdenerwowanie ratownika i to zdenerwowanie może im się udzielić. Wyprowadzone ze strefy zagrożenia zwierzęta powinny być umieszczone w bezpiecznych miejscach w taki sposób, aby nie wróciły ponownie do swoich zagrożonych zagród.

Podczas ratowania koni należy pamiętać, by nie podchodzić do nich nagle od tyłu. Młode, silne konie powinny być ratowane przez swoich ratowników. Osobnikom przywykłym do uprzęży można założyć uprzęż i spokojnie wyprowadzić. Koniom przeprowadzanym obok płonących elementów konstrukcji warto zakryć oczy zakładając na głowy worek lub płachtę. W celu wyeliminowania zapachu dymu można przytknąć do nozdrzy trochę obornika.

Ratowanie krów odbywa się podobnie do ratowania koni. Kłopot może jednak sprawić ratowanie buhajów rozplodowych. Podczas zbliżania się do nich osób obcych mogą przyjąć postawę obronną i nawet zaatakować. W miarę bezpieczne wyprowadzanie buhaja może odbywać się za pomocą drąga zamocowanego do kółka nosowego.

Bez większego problemu ewakuuje się **tuczniki i warchlaki**. Pewien kłopot mogą sprawiać maciory karmiące prosięta, które nie chcą opuścić prosiąt. W takim przypadku należy prosięta zbierać do worków lub koszy. Maciora wówczas powinna wyjść z obory za prosiętami.

W workach lub koszach ratuje się **drób**. Ratowanie należy przeprowadzić jak najszybciej. Szybko też trzeba uwalniać drób z worków, aby ptactwo się nie podusiło. Spore trudności można napotkać przy ratowaniu **owiec**. Stłaczają się one bowiem w kłęb i wciskają w róg owczarni. Po wypędzeniu wracają i biegną z powrotem do niej. Ratowanie owiec może być łatwiejsze, jeśli uda nam się wyprowadzić owcę - przewodnika stada zawiązując mu oczy.

Obok ewakuacji zwierząt zagrożonych przez np. przez pożar prowadzi się także ewakuację zwierząt: - zagrożonych powodzią, - z grzędzawisk, bagien i głębokich wykopów, - z drzew, słupów, dachów. Ratowanie zwierząt zagrożonych powodzią nie stwarza zazwyczaj większych problemów. Czynności te wykonują głównie sami rolnicy. Trudności powstają głównie wówczas, gdy trzeba ratować je z pomieszczeń zalanych wodą. W takich przypadkach często niezbędne bywa użycie motorowego sprzętu pływającego. Aby uratować zwierzę zagrożone powodzią, wystarczy nierzadko uwolnić je z zamknięcia lub uwięzi. Uwolnione ratuje się samo. Do ratowania zwierząt uwięzionych w wykopach, bagnach używać trzeba najczęściej urządzeń i narzędzi. Mogą nimi być: dźwigi, poduszki pneumatyczne, trójnogi z blokiem, drągi, liny. Podczas prowadzonej akcji mogą okazać się niezbędne porady weterynarza.

14. Charakterystyka ewakuacji unikalnej aparatury i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej.

Unikalna aparatura i dokumentacja naukowa oraz ważna dokumentacja techniczna i technologiczna obejmuje:

- a) cenne aparaty techniczne i urządzenia pochodzące z importu oraz najcenniejsze aparaty techniczne i urządzenia pochodzenia krajowego, a w szczególności :
- aparaty i urządzenia o najważniejszych walorach technicznych i użytkowych, szczególnie te, które występują w Województwie w pojedynczych egzemplarzach;
 - aparaty i urządzenia bez względu na ich wartość – bezpośrednio przydatne dla potrzeb obronności, służące do kontroli, produkcji i potrzeb eksploatacji oraz badań uzbrojenia i innych środków walki;
 - prototypy aparatów i urządzeń związanych z obronnością;
- b) dokumentację naukową, dokumentację techniczną i technologiczną, a w szczególności:
- dokumentację związaną z pracami naukowo- badawczymi (w tym patentowe) dla potrzeb obronności kraju, z realizacją rządowych programów badawczo-rozwojowych oraz szczególnie ważnych osiągnięć naukowych w dziedzinie badań podstawowych stosowanych dla GN, a zwłaszcza mających pionierski charakter;
 - piśmiennictwo naukowe, zarówno publikacje zwarte i ciągłe, zawierające informacje pierwotną o rezultatach prac naukowych własnych i obcych, o ile nie stanowią części bibliotek, których zbiory zabezpiecza się zgodnie z odrębnymi przepisami,
 - udokumentowane wyniki bieżących ważnych prac naukowych, w szczególności rękopisy, obliczenia, rysunki itp. oraz materiały stanowiące dokumentację prowadzonych prac naukowych,
 - bieżącą dokumentację techniczną i technologiczną w tym patentową , dotyczącą zarówno konstrukcji prototypowej aparatury i urządzeń oraz procesów technologicznych, opracowanych receptur, mających szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej i rozwoju naukowego.

Zasady ochrony i ewakuacji cennej aparatury i urządzeń oraz unikatowej dokumentacji.

Ilekoć w instrukcji mówi się o podmiotach gospodarczych należy przez to rozumieć także: szkoły, wyższe placówki naukowe, instytucje itp.

Ochrona i ewakuacja cennej aparatury i urządzeń oraz unikatowej dokumentacji **polega na** zabezpieczeniu jej przed uszkodzeniem w miejscu dotychczasowego wykorzystania, bądź wyewakuowaniu jej i umieszczeniu w odpowiednio przygotowanych ustalonych miejscach .

W rejonach, miastach, obiektach (podmioty gospodarcze) uznanych za szczególnie narażone na masowe zdarzenia kryzysowe (powodzie, pożary, obiekty mogące być narażone na ataki terrorystyczne oraz ewentualne miejsca narażone na działania mogące mieć miejsce w wyniku oddziaływań wojennych) kierownicy podmiotów gospodarczych zobowiązani są organizować ochronę wyżej wymienionych urządzeń oraz dokumentacji, a także opracować plany jej ewakuacji. Zadanie to dotyczy także aparatury oraz dokumentacji nie zakwalifikowanej jako unikalnej, lecz cennej ze względu na dużą przydatność dla podmiotu gospodarczego lub dużą wartość materiałową.

Ochrona i ewakuacja dokumentacji o charakterze tajnym powinna odbywać się zgodnie z zapisami ustawy z dnia 22 stycznia 1999r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2005r., Nr 196, poz. 1631 z późn. zm).

Wykazy unikalnej aparatury oraz dokumentacji ustala kierownik podmiotu gospodarczego planując ochronę i ewakuację w uzgodnieniu z właściwym terenowo Szefem OC (Wojewoda, Starosta, Prezydent, Burmistrz, Wójt) . Jeden egzemplarz zatwierdzonego wykazu należy przesłać do jednostki nadrzędnej. Wykazy prowadzi się wg. poniższych wzorów . Sporządza się oddzielne wykazy dla aparatury i dokumentacji.

Kierownicy podmiotów gospodarczych obowiązani są do weryfikowania aparatury i ważnej dokumentacji zakwalifikowanej do ochrony i ewakuacji **co 3 lata**.

Ochronie w dotychczasowym miejscu pracy poprzez stosowne zabezpieczenia podlega 1 kpl. dokumentacji niezbędny do kontynuowania działalności oraz aparatura unikalna, której demontaż, transport i powrotny montaż może spowodować zniszczenia lub poważne uszkodzenia Unikalną aparaturę i urządzenia oraz dokumentację nie wykorzystaną i planowaną do ochrony w dotychczasowym miejscu pracy chroni się i zabezpiecza przez umieszczenie w odpowiednio wybranych i odpowiednio przygotowanych obiektach (pomieszczeniach) zapewniających odporność przed skutkami oddziaływania zdarzeń kryzysowych.

Przygotowanie unikalnej aparatury i dokumentacji do ewakuacji.

Razem z unikalną aparaturą podlegają ochronie (ewakuacji) posiadane części zamienne niezbędne do pracy aparatury.

Przygotowanie do ochrony poprzez ewakuację polega w szczególności na wykonaniu przedsięwzięć natury organizacyjno-planistycznej w tym:

- a) dokonanie klasyfikacji i ustalenie unikalnych aparatów i urządzeń oraz dokumentacji;
- b) sporządzenie stosownych wykazów;
- c) wytypowanie pomieszczeń (obiektów) do przechowywania aparatury i dokumentacji przewidzianej do ewakuacji;
- d) stosowne oznakowanie;
- e) przygotowanie planu potrzeb środków transportowych do przewiezienia do miejsc przechowywania w ustalonych rejonach ewakuacji;
- f) opracowanie planu organizacji ochrony;
- g) sporządzenie docelowego programu przygotowań rzeczowych i konsekwentne jego realizowanie. Plan sporządza się wg. wzoru przedstawionego na str. 45
- h) mikrofilmowanie dokumentacji oraz przygotowanie warunków do przechowywania mikrofilmów;
- i) gromadzenie w miarę posiadanych warunków i przygotowanie stosownych opakowań lub zapewnienie wykonawstwa tych opakowań ;
- j) przeprowadzenie praktycznych treningów w sprawnym realizowaniu wybranych fragmentów planu ochrony (ewakuacji) unikalnej aparatury i dokumentacji oraz urealnienie i doskonalenie tego planu stosownie do doświadczeń i wniosków uzyskanych w czasie treningów;
- k) okresowe aktualizowanie elementów planu, zwłaszcza w zakresie przedmiotów ochrony (ewakuacji) i sposobów ich zabezpieczenia.

Do każdego kompletu aparatów technicznych i urządzeń dołącza się karty ewidencyjne, w których wymienia się poszczególne części zestawu oraz instrukcje techniczne obsługi. Poszczególne oddzielne zestawy (elementy) stanowiące komplet danego aparatu technicznego lub urządzenia oznacza się jednolicie.

Kartę ewidencji i instrukcję techniczną oznacza się analogicznie jak powyżej.

Znaczenia znaków umownych i dodatkowych oznaczeń umieszczonych na tej aparaturze i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej nie ujawnia się osobom nie uprawnionym.

Przygotowanie opakowań dla ewakuowanej (chronionej) aparatury i dokumentacji.

Opakowania ewakuowanej (chronionej) aparatury zapewnia się przez wykorzystanie oryginalnych opakowań fabrycznych. Uzupełnienia uszkodzonych opakowań dokonuje podmiot gospodarczy.

Opakowania dla aparatury, której ilość i gabaryty wymagałyby dodatkowego zwiększenia powierzchni magazynowej należy planować i przygotowywać oddzielnie.

Opakowania powinny spełniać warunki:

- chronić opakowany przedmiot przed uszkodzeniem,
- zabezpieczać przed wilgocią,
- umożliwić dogodne przemieszczanie i transport.

Opakowania oznacza się przez umieszczenie na nich skrótów nazwy podmiotu gospodarczego

i numeru porządkowego wykazu oraz pozycji, pod która wyszczególniony jest przedmiot do ewakuacji (ochrony) przewidziany do umieszczenia w danym opakowaniu.

Opakowania podlegają ewidencjonowaniu. Wartość opakowań stanowi majątek podmiotu gospodarczego, który ewidencjonuje się na ogólnych zasadach.

Kierownik podmiotu gospodarczego zobowiązany jest do wykonania niezbędnych prac organizacyjnych i planistycznych związanych z przygotowaniem opakowań celem sprawnego zabezpieczenia aparatury i dokumentacji w miejscu pracy lub też dokonanie jej ewakuacji podczas wystąpienia sytuacji kryzysowej, która zmusza do przeprowadzenia ewakuacji.

Wyznaczenie miejsc i obiektów (pomieszczeń) do ewakuacji (ochrony) unikalnej aparatury i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej.

Obiekty (pomieszczenia) przeznaczone na miejsca ewakuacji (ochrony) powinny być zlokalizowane w miejscach najmniej narażonych na skutki wystąpienia zagrożenia (powódź, pożar itp.) np. niskie partery, o ile teren nie jest zagrożony powodziowo, wzmocnione podziemia j.w., adoptowane piwnice, budowle ochronne (nie przeznaczone do ochrony ludności) itp.

Miejsca i obiekty (pomieszczenia) do przechowywania unikalnej aparatury oraz dokumentacji poza stałą siedzibą jednostki organizacyjnej określa kierownik tej jednostki

w porozumieniu z terenowym Szefem Obrony Cywilnej (Wojewoda, Starosta, Prezydent, Burmistrz, Wójt).

Obiekty i pomieszczenia do przechowywania unikalnej aparatury i dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej powinny spełniać następujące warunki:

- mieć mocne lub odpowiednio wzmocnione stropy, mogące wytrzymać ciężar gruzu w wypadku zawalania się budynku, zamurowane otwory okienne lub zapełnione workami z piaskiem, przygotowane murki ochronne przed otworami, wzmocnione ściany nośne oraz odpowiednie zabezpieczenie przed włamaniem;
- posiadać odpowiednią wentylację oraz układ wentylacji i otworów drzwiowych pozwalających na wietrzenie;
- umożliwić w razie potrzeby zabezpieczenie przed wilgocią w postaci prowizorycznej podłogi z drewna na legarach umożliwiających wentylację i zabezpieczających przed napływem wody np. w przypadku powodzi;
- umożliwić wygodne transportowanie i dostęp do aparatury chronionej w celu dokonania zabiegów konserwacyjnych i możliwości korzystania z dokumentacji;
- posiadać odpowiednie zabezpieczenie ppoż.

Przygotowanie tych miejsc dokonuje się w okresie zapobiegania możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej. Czynności te dokonuje kierownik jednostki posiadającej unikalną aparaturę i dokumenty podlegające ewakuacji (ochronie) w okresie zapobiegania możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej siłami i środkami podmiotu gospodarczego przewidzianego do ewakuacji w ramach planowanych przedsięwzięć, finansowanych z funduszu zadań wyodrębnionych lub jako zamierzenie towarzyszące realizacji inwestycji rozwojowych oraz w czasie dokonywania kapitalnych remontów.

Planowanie przez kierownika podmiotu gospodarczego wykorzystania ukryć w budynkach prywatnych może mieć miejsce tylko w wyjątkowych sytuacjach uzasadnionych koniecznością i w uzgodnieniu z terenowo odpowiedzialnym Szefem Obrony Cywilnej.

Archiwizowanie ważnej dokumentacji naukowej oraz ważnej dokumentacji technicznej i technologicznej.

Dokumenty podlegające ewakuacji (szczególnie ewakuacji wynikającej z prowadzonych działań wojennych) powinny być w miarę możliwości mikrofilmowane lub utrwalane w postaci mikroklisz lub za pomocą nośników informatycznych. Należy planować systematyczne mikrofilmowanie dokumentacji lub tworzenie jej kopii za pomocą nośników informatycznych i tworzenie mikrobibliotek lub zbioru nośników informatycznych (dyskietki, CD-ROM).

Zbiory dokumentacji w wyżej wymienionej formie należy chronić w odpowiednich opakowaniach i w specjalnie do tego celu wybranych i zabezpieczonych obiektach lub skrytkach.

Dokumenty dotyczące ochrony unikalnej aparatury i dokumentacji stanowią część składową planu zapobiegania sytuacjom kryzysowym i planu OC podmiotu gospodarczego.

15. Ewidencja podczas ewakuacji

W trakcie przeprowadzania ewakuacji należy, zależnie od jej stopnia i skali, ewidencjonować zarówno ludność jak i zwierzęta oraz mienie. Karty ewakuacji powinny być drukami ścisłego zarachowania, które są zamawiane przez organy administracji publicznej odpowiednio szczebla powiatu i gminy. Za ewidencję ewakuowanych podmiotów oraz jej przygotowanie odpowiadają właściciele lub zarządcy mienia oraz organy administracji publicznej. Do organów tych należy również decyzja o konieczności wdrożenia odpowiednich procedur ewidencji w przygotowanych instrukcjach i planach. W procedurach ewidencji należy uwzględnić wykorzystanie kart ewidencji oraz kart ewakuacji. W zakresie obiegu dokumentacji ewidencyjnej należy stosować następujące zasady:

1) karta ewakuacji:

- a) karta składa się z trzech części: A, B i C,
- b) kartę ewakuacji wydają zespoły ewidencyjno - informacyjne w gminie (dzielnicy) właściwej dla miejsca faktycznego pobytu osoby ewakuowanej,
- c) część B karty pozostaje w dyspozycji powyższych zespołów, dwie pozostałe części otrzymuje osoba ewakuowana,
- d) po przybyciu na miejsce czasowego zakwaterowania osoba ewakuowana przekazuje część C karty ewakuacji zespołowi ewidencyjno – informacyjnemu w gminie (dzielnicy) właściwej dla tego miejsca,
- e) część A karty pozostaje w dyspozycji osoby, która ją pobrała,
- f) w przypadku niemożności odebrania karty ewakuacji w gminie (dzielnicy) właściwej dla miejsca faktycznego pobytu, osoba ewakuowana zgłasza się w celu otrzymania karty ewakuacji do zespołu ewidencyjno – informacyjnego w miejscu czasowego zakwaterowania.

2) karty ewidencji ewakuowanych osób, grup ewakuowanych osób, ewakuowanych zwierząt oraz ewakuowanego mienia:

- a) karty ewidencji sporządzane są przez zespoły ewidencyjno – informacyjne w gminach (dzielnicach) właściwych ze względu na miejsce faktycznego pobytu osób, zwierząt lub lokalizacji mienia, według gmin (dzielnic), do których dane osoby lub mienie będzie ewakuowane,
- b) kopie przedmiotowych kart ewidencji przekazuje się do zespołów ewidencyjno – informacyjnych w gminach (dzielnicach), do których dane osoby lub mienie są ewakuowane, gdzie następuje ich porównanie ze stanem faktycznych w zakresie przybyłych osób i mienia oraz ewentualne uzupełnienia lub korekty,
- c) w przypadku niemożności przekazania kopii danej karty ewidencji obowiązek jej sporządzenia przechodzi na zespoły prowadzące ewidencję w gminach (dzielnicach) właściwych dla miejsca czasowego zakwaterowania lub przemieszczenia,
- d) kopie kart ewakuacyjnych należy przekazać także do zespołów ewidencyjno – informacyjnych na wyższych szczeblach administracji, zaangażowanych w procesie ewakuacji danych grup osób lub mienia.

W celu usprawnienia procesu ewidencji ewakuowanych osób i mienia w ramach procedur należy przeanalizować możliwość wykorzystania istniejących systemów ewidencji elektronicznej, ze szczególnym uwzględnieniem Systemu Ewidencji Ludności PESEL oraz Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt.

16. Sprawdzanie procedur ewakuacji

1. Szefowie obrony cywilnej oraz szefowie gminnych zespołów zarządzania, powiatowych i wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej przeprowadzają analizę oraz praktyczne sprawdzenie (przećwiczenie) funkcjonowania niniejszych wytycznych dla wybranego obszaru, zgodnie z ustaleniami dokonanymi w ramach opracowywania planów reagowania kryzysowego i planach obrony cywilnej, nie rzadziej niż raz na trzy lata.
2. Wytyczne powinny być analizowane, sprawdzane i uaktualniane także w każdym uzasadnionym przypadku, zwłaszcza jeżeli taka potrzeba wynika ze zmiany charakterystyki zagrożeń, postępu naukowo – technicznego oraz zmian zasad funkcjonowania podmiotów realizujących zadania w przedmiotowym zakresie.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 Karta ewakuacji*Strona 1*

<p>Karta ewakuacji Nr 00000000</p> <p>Nazwisko.....</p> <p>Imię, imię ojca.....</p> <p style="text-align: center; font-size: 48px; opacity: 0.3;">A</p> <p>PESEL</p> <p>Adres stałego zamieszkania.....</p> <p>.....</p> <p>Telefon kontaktowy.....</p> <p style="text-align: center;">Organ wydający kartę: pieczęć, podpis, data</p>	<p>Karta ewakuacji Nr 00000000</p> <p>Nazwisko.....</p> <p>Imię, imię ojca.....</p> <p style="text-align: center; font-size: 48px; opacity: 0.3;">B</p> <p>PESEL</p> <p>Adres stałego zamieszkania.....</p> <p>.....</p> <p>Telefon kontaktowy.....</p> <p style="text-align: center;">Organ wydający kartę: pieczęć, podpis, data</p>
---	---

✂

<p style="text-align: center;"><u>Pouczenie:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kartę należy utrzymywać w ciągłej aktualności. Zmian i wpisów mogą dokonywać tylko uprawnione organy. 2. Karta jest ważna tylko z dokumentem tożsamości. 3. Karta stanowi podstawę otrzymywania przysługujących świadczeń. 	<p>Karta ewakuacji Nr 00000000</p> <p>Nazwisko.....</p> <p>Imię, imię ojca.....</p> <p style="text-align: center; font-size: 4em; opacity: 0.2;">C</p> <p>PESEL</p> <p>Adres stałego zamieszkania.....</p> <p>.....</p> <p>Telefon kontaktowy.....</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin-top: 10px;"> Organ wydający kartę: pieczęć, podpis, data </div>
--	---

Strona 2

<p>Adres miejsca zakwaterowania.....</p> <p>.....</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Adnotacje:</p> <p>Ja, niżej podpisany..... w dniu20....r. odmawiam poddania się procesowi ewakuacji.*</p> <p style="text-align: right;">..... (podpis)</p> </div>	<p>Adres miejsca zakwaterowania.....</p> <p>.....</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Adnotacje:</p> <p>Ja, niżej podpisany w dniu20....r. odmawiam poddania się procesowi ewakuacji.*</p> <p style="text-align: right;">..... (podpis)</p> <p style="font-size: 0.8em; margin-top: 10px;">* nie dotyczy w przypadku obowiązków nałożonych na obywateli zapisami w ustawie o klęsce żywiołowej (Dz.U.z 2002, Nr 62, poz. 558 z późn. zm.), stanie wyjątkowym (Dz.U.z 2002 Nr 113, poz. 985 z późn. zm.) oraz stanie wojennym (Dz.U. z 2002, Nr 156, poz. 1301 z późn. zm.).</p> </div>
<p>Adres miejsca zakwaterowania.....</p> <p>.....</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Adnotacje:</p> <p>Ja, niżej podpisanyw dniu odmawiam poddania się procesowi ewakuacji.*</p> <p style="text-align: right;">..... (podpis)</p> </div>	

Załącznik 6 Karta ewidencji ewakuowanej unikalnej aparatury, urządzeń i dokumentacji naukowej

.....
(nazwa zakładu pracy)

L.p	Podstawowa jednostka organizacyjna podmiotu gospodarczego	Nr inwentarzowy (symbol) aparatury Nr inwentarzowy (symbol) dokumentacji	Nazwa aparatury (urządzenia) Nazwa dokumentacji	Aktualne miejsce wykorzystania	Planowane miejsce wykorzystania (ewakuacji)	Masa	Gabaryty	Uwagi Opis bibliograficzny

.....
podpis sporządzającego

- I. Unikalna aparatura, urządzenia oraz dokumentacja naukowa przewidziane do wykorzystania i planowane do ochrony w dotychczasowym miejscu pracy.
- II. Unikalna aparatura, urządzenia oraz dokumentacja przewidziane do wykorzystania i planowane do ochrony poprzez ewakuację.
- III. Unikalna aparatura, urządzenia oraz dokumentacja naukowa nie wykorzystane i planowane do ochrony w dotychczasowym miejscu pracy.